

MTI.

Kiadja a Magyar Táviratiroda Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belső hírek

1969. szeptember 15.

bb. 1. dr. szakács ödön nyilatkozata az ndk-ban járt magyar bírósági küldöttség tapasztalatairól

i bc/hné/zs/gy/La

1969. szeptember 15.

dr. szakács ödön, a legfelsőbb bíróság elnöke, a német demokratikus köztársaságban tanulmányuton járt legfelsőbb bírósági delegáció vezetője a küldöttség látogatásának tapasztalatairól nyilatkozott az mti munkatársának.

- küldöttségünk dr. heinrich toepflitz, a német demokratikus köztársaság legfelsőbb bírósága elnökének meghívására nyolc napot töltött az ndk-ban. utunkon széleskörű tapasztalatcserére nyílt alkalmunk, s a legfelsőbb bíróság vezetőivel és tagjaival több alkalommal is folytattunk megbeszéléseket. a legfelsőbb bíróság funkciója az ndk-ban szélesebb körű, mint nálunk. nemcsak az elvi irányítást gyakorolja, hanem - a jogalkalmazás egységessége érdekében - valójában az összes bíróságok bírói működése feletti felügyelet is a hatáskörébe tartozik. megbeszéléseinken a többi között megismerhettük a legfelsőbb bíróság munkamódszereit, az ott működő, ugynevezett felügyeleti csoport tevékenységét. a közelmúltban lépett életbe a német demokratikus köztársaság új büntető törvénykönyve és büntető eljárási törvénye. ezzel kapcsolatban is számos, a joggyakorlatban felmerült problémát vitattunk meg.

- látogatást tettünk a legfőbb ügyésznél is, aki a bűnözés elleni operatív küzdelemért felelős és a kriminológiai vizsgálatokat irányítja. az igazságügyminiszterrel és vezető munkatársaival is alkalmunk volt beható eszmecserét folytatni. különösen tanulságos volt számunkra az a problémákat mélyrehatóan elemző megbeszélés, amelyet az nsep központi bizottsága illetékes osztályának vezetőjével és munkatársaival folytattunk a párt jogpolitikai irányelveinek és szempontjainak gyakorlati érvényesüléséről. e feladat teljesítésében igen jelentős politikai tényező az ndk legfelsőbb bírósága.

/folyt. köv./

ell

- 1 -

bb. 1. /dr. szakács ödön.... folyt./ gy

- találkoztunk, beszélgettünk népi ülnökökkel is, akik bírói tevékenységüket nagy lelkesedéssel és igen eredményesen látják el. a büntetőügyek túlnyomó részében társadalmi védő és társadalmi vádló is közreműködik. általában: az ndk-ban a társadalmi erők rendkívül hatékonyan működnek közre a bűnözés megelőzésében és a büntető igazságszolgáltatás eredményességének biztosításában. látogatásunk egyik legfőbb tanulsága volt, hogy nálunk is kívánatos lenne a társadalmi erők közreműködését hatékonyabbá tenni./mti/

bb. 2. kossuth Lajosra vonatkozó helytörténeti dokumentum került elő öcsödön

vid-ká/gy/la

1969. szeptember 15.

öcsödön, ahol József Attila gyermekéveit töltötte, szorgalmasan gyűjtik a tiszazugi település történelmére, múltjára vonatkozó dokumentumokat. a leletmentő társadalmi tevékenység során nagyértékű helytörténeti leletre bukkantak. a község egyik régi, több mint 100 éves épületét lebontották, s ekközben került elő a megsárgult levél, amelyet a helyi demokrata kör tagjai 1868-ban írtak Kossuth Lajosnak. a levél alatt 105 aláírás olvasható. a helyi demokrata kör 1868 március 15-én készült jegyzőkönyvében nyilvánlatkozta, hogy hűségesen ragaszkodik az 1848-as alkotmányhoz és biztosítja az alkotmány „száműzetésben élő atyját”, a nép bizalmáról. az öcsödi demokrata kört a szabadság, testvériség, egyenlőség magasztos eszméinek felkarolására, védelmezésére szervezték és tevékenységüket feledhetetlen hazánk fia, Kossuth Lajos tanítása szellemében kívánják végezni.

az értékes lelettel a falu krónikáját gyarapítják./mti/

bb. 3. magyar-szovjet csillagászati együttműködés

ms/gg/zs/gy/la

1969. szeptember 15.

a magyar tudományos akadémia csillagvizsgáló intézetének állomásai 1958 óta figyelik a mesterséges holdakat. munkájuk - szélesedő magyar-szovjet tudományos együttműködés eredményeként - most új szakaszba lépett. a csillagvizsgáló intézet bajai állomásán ill. Márton kandidátus, az állomás vezetője munkatársaival együtt bemutatta a szakembereknek a szovjet tudományos akadémiától ajándékba kapott új, korszerű észlelő berendezést.

/folyt. köv./

- 2 -

bb. 3. /magyar-szovjet.... folyt./ gy

ennek segítségével lehetővé válik a halványabb és szabadszemmel nem látható szputnyikok fotografikus megfigyelése is. az új műszert a jövőben a két ország csillagászai és geodéiai köztösen hasznosítják./mti/

bb. 4. szobrot állítanak radnóti mikiósnak mohácson

vid-ká/gy/la

1969. szeptember 15.

Mohács szobrot állít a tragikus sorsú költőnek, radnóti mikiósnak, aki a béri halálmenet tagjaként a városon haladt keresztül 1944 őszén. mohácson született meg, október 24-én, a megrendítő 3-as számú razglednica, amelynek híres utolsó sora - „fölkötünk fu a förtelmes halál”, - már előrevetítette a költő hamarosan beteljesedő sorsát. a mohácsi utőrők honismereti körre felkutatva radnóti itt tartózkodásának minden mezzanátát, megtalálták azt az épületet is, amelyben a munkaszolgálatosok laktak és ahol a razglednicát papírra vetette a költő.

a honismereti kör kutatása nyomán határozta el a városi tanács, hogy szobrot állíttat radnóti mikiósnak. a szobrot varga Imre budapesti szobrászművész formálja meg. olyannak ábrázolja a költőt, amilyen mohácson lehetett a negyedszázad előtti őszön: fátadt, meggyötört embernek. az életnagyságu szobrot az ifjúsági parkban helyezik el./mti/

bb. 5. nincs gond a budapesti fiatalok munkába állításával

l hi/gg/zs/gy/la

1969. szeptember 15.

évente négy-ötezer végzett diák áll munkába budapesten, s az utóbbi esztendőben különösebb gond nélkül megoldható az elhelyezésük - közölték a fővárosi tanácsnál. az idei nyáron két és fél hónap alatt - tanévzárástól augusztus végéig - több mint 300 fiatal váltotta ki a munkakönyvét, s közülük mintegy kétezen azonnal el is helyezkedtek. az új munkavállalók túlnyomórészt lányok - szám szerint 1706-an -, a fiúk közül egyelőre 250-en kezdtek dolgozni. az év végéig még többszáz, tovább nem tanuló fiatal jelentkezését várják.

/folyt. köv./

- 3 -

bb. 5. / nincs gond.... folyt./ gy

a fővárosi tanács munkügyi osztályán elmondták még: a fiatalok aránylag könnyű elhelyezkedése szorosan összefügg a régió tapasztalható budapesti munkaröhiánnyal; az üzemek, vállalatok, intézmények szívesen fogadják, sőt a munkaerő gazdálkodási hivataloknál kifejezetten igénylik a most végzett fiatalok kiközvetítését. májusban-júniusban, az iskolaév befejezése előtt a vállalatok többnyire közvetlenül az iskolákhoz fordultak, s végzős diákokat kértek a megüresedett munkahelyekre. ez a magyarázata annak, hogy bár az adminisztratív állások betöltésénél a gimnáziumban érettségizettek -, akik a munkát keresőknek körülbelül egyharmadát jelentik -, kétségtelenül hátrányban vannak a technikai végzettségűekkel szemben, ennek ellenére az idén még az 5. iróasztal-igényüket, is nagyjából ki tudták elégíteni. jól példázza ezt, hogy az új munkavállalók kétharmad része adminisztratív beosztásban dolgozik, sőt még a szakmát tanultak közül is 71-en iróasztal mellé kerültek. a vállalatok ugyanis szívesen alkalmaznak alacsonyabb - 1 000 - 1 200 forintos - kezdő fizetésért ügyes, fiatal munkaerőket. emellett a legkülönbözőbb iparágakban szinte korlátlan a betanítást igénylő munkalehetőség mind a fiúk, mind a lányok számára. ugyanilyen kedvező elhelyezkedési lehetőségük van a szakmunkásképzőből, illetve az általános iskolából kikerülő fiúknak és lányoknak is./mti/

..

bb. 8. fekete-ut, hatálos baleset - kétévi szabadságvesztés

1 bc/hné/zs/gy/La

1969. szeptember 15.

pataricza józsef, 22 éves tehergépkocsivezetőt napi munkája végeztével megbízták, hogy járművét javításra vigye a szervizbe. ehelyett csepetre ment. visszafelé jövet figyelmetlenül, nem a látási viszonyoknak megfelelő sebességgel vezetett a csepeti átjáró uton, s elütött egy vele azonos irányban haladó kerékpárost. a szerencsétlen ember a helyszínen meghalt.

a központi kerületi bíróság pataricza józsefet kétévi szabadságvesztésre ítélte, s öt évre eltiltotta a gépjárművezetés-
től./mti/

..

- 4 -

bb. 6. bevált a szakosítás új rendszere a közgazdász képzésben

1 fe/gg/zs/gy/La

1969. szeptember 15.

a közgazdász képzés új rendszere, amelyet az elmúlt tanévben vezettek be a marx károly közgazdaságtudományi egyetemen és a tervek szerint négy éven belül fokozatosan valósítanak meg - az idén már nemcsak az első évfolyam hallgatóit, hanem a másodikat is teljes egészében érintette. az új képzési forma lényege, hogy a hallgatókat nem a felvételekor szakosítják, hanem csak az első tanév végén, mégpedig a képességek, az elért eredmények alapján. a harmadik tanév elején a szakosodás tovább folytatódik a különböző ágazatokban.

a nappali tagozat első reform tanévére tavaly beiratkozott 590 hallgató közül - tanulmányi eredményeik alapján - több mint százal kevesebben folytathatják tanulmányaikat a második évfolyamon. a szakosító bizottságok döntése és a fellebbezések elbírálása után ugyanis az idén az általános kar népgazdasági tervező-elemző szakára 51, a tanárképző szakágazatra 62, a pénzügyi szakra 34, a termelési kar ipari szakára 111, az agrárszakra 29, a közlekedési szakra 44, a kereskedelmi kar belkereskedelmi szakára 67, külkereskedelmi szakára 63 hallgató került. érdekes tapasztalat, hogy a vártnál alacsonyabb volt azoknak a hallgatóknak a száma, akiket akár a meghatározott keretszámok, akár az elbírálás szempontjai miatt olyan szakra kellett volna besorolni, ahová korábban nem kérték felvételüket. ezt azzal magyarázzák, hogy tanulmányaik során sokan felismerték: mi felel meg legjobban érdeklődésüknek, adottságaiknak./mti/

..

bb. 9. újra füstölnek a szénégető boksák a bükkfennsík

1 d-ká/gy/La

1969. szeptember 15.

heves megye exportlistája új termékkel bővült. a nyugatbükk állami erdőgazdaság háromszáz tonna faszén értékesítésére kötött megállapodást - külkereskedelmi szerveink közvetítésével - az egyik osztrák céggel.

a mátrában és a bükkben régen elterjedt foglalkozás volt a faszénégetés, de az utóbbi években feledésbe ment ez a mesterség. emiatt a hazai igényeket is importból elégítették ki. a nyugatbükk állami erdőgazdaság most felkarolta a régi mesterséget: újra füstölnek a szénégető boksák a bükkfennsík több pontján.
/mti/

..

- 5 -

b. 7. Lesz elég tüzelőanyag az olajkályhák számára

1 tz/mm/ie/gy/la

1969. szeptember 15.

hazánkban az olajkályhák száma 1970-ben 700 ezer, egy évvel utóbb 900 ezer lesz, 1972-ben pedig 50 ezerral meghaladja a milliót is. a fejlődés ütemére jellemző, hogy számuk az idei év végén még csak az 510 ezret éri el, de már ez is azt jelenti, hogy több mint egymillió ember téli közérzetét befolyásolja: milyen mértékben sikerül az olajkályhákat tüzelőanyaggal ellátni.

az áfor mindent elkövet, hogy a növekvő igényeket zökkenők nélkül kielégítse. az idén már egy esztendő tapasztalatainak birtokában működik elváltatata, a prometheus, amely az olajtűzelő berendezések tervezésével, szerelésével, üzembehelyezésével foglalkozik, betanítja a leendő kezelőszemélyzetet, felülvizsgálja az új berendezéseket, ellátja a karbantartást és a javítást, sőt az olaj utánpótlásáról és a szállítás lebonyolításáról is gondoskodik.

tüzelőolajat körülbelül 1 100 helyen árusítanak az idén: 216 városban és községben 232 töltőállomás, 146 áfor-kirendeltség és több mint 700 viszonteladó. az akció-ök közreműködésével az ország egyre nagyobb területein szervezték, illetve szervezik meg a házhozszállítást. tavaly időnként kisebb-nagyobb fennakadásokat okozott a cserekannák hiánya. nehogy ez a helyzet az idén megismétlődjék, az áfor mintegy 20 ezer marmonkannát szerzett be, de akik - elsősorban vidéken - hosszabb időre kívánják eltárolni maguknál tüzelőolajjal, hordót is vásárolhatnak. amikor ezek a hordók kiürültek, vagy a benzinkutaknál, vagy az áfor kirendeltségeknél pótolhatják meg újra, de kívánságra a viszonteladók házhoz is kiviszik az olajutánpótlást./mti/

..

bb. 10. eladta a kölcsönként írógépeket - tizhónapi szabadságvesztés

1 bc/mm/zs/gy/la

1969. szeptember 15.

szemerédi ferencné tamássy gabriella, 39 éves gyors- és gépiró, budapesti lakos két munkahelyén írógépet kért kölcsön, hogy otthon dolgozhasson. a gépeket elzálogosította, illetve eladta. egyik helyett a vállalat sürgetésére azonos típusú írógépet vásárolt. ezenkívül magánszemélyektől is kölcsönvett írógépeket, ezeket szintén zálogba tette vagy értékesítette.

a központi kerületi bíróság szemerédi ferencné tizhónapi szabadságvesztésre ítélte, s elrendelte a vele szemben korábban kiszabott négyhónapi felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását./mti/

..

- 6 -

bb. 11. hírek a főváros életéből

1 gj/tr/zs/1l la

1969. szeptember 15.

pénzbírság - igazolatlan iskolai mulasztásért

statisztikát állítottak össze a 6. kerületben arról, hogy az elmúlt tanévben hányszor kellett igazolatlan iskolai mulasztás miatt szabálysértési eljárást indítani - szülők ellen. a terézvárosi tanintézetek 47 alkalommal tettek feljelentést olyan szülők ellen, akik hosszabb ideig nem járatták gyermeküket iskolába. 13 esetben figyelmeztetéssel is megelégedett a tanács igazgatási osztálya, 24 esetben azonban 200-tól 600 forintig terjedő pénzbírságot rótt ki. az iskolakerülést elnéző szülőknek összesen 8 900 forintjukba került fiuk vagy lányuk önkéntes „szabadságoltatása”. a tanács az idei tanévben is rendszeresen ellenőrzi a gyerekek iskolába járását. ha azt tapasztalják, hogy az igazolatlan mulasztás a szülő vagy a gondviselő hibájából következik be, következetesen kiróják a pénzbírságot - meghozzá inkább a felső, mint az alsó határhoz közeli összegben.

szolgáltatóház a 12. és a 17. kerületben

a tervek szerint még ebben a hónapban átadják rendeltetésének a 12. kerületben a norma uton épülő szolgáltató házat. az emeletes javító kombinátban ruhatisztítás, háztartási kisgépjavítás, férfi-női fodrászat, kozmetika, továbbá egy fotó-optikai részleg lesz. a 17. kerületi szolgáltatóház - amely a pesti ut és a bujákhida utca sarkán kerül tető alá - megnyitását októberre tervezik. itt a többi között gelka-szervizt, patyolat-felvevő helyet és férfi-női fodrászatot rendeznek be.

csökkennek a placi szabálysértések a belvárosban

a korábbinál kevesebb szabálytalanságot követnek el az 5. kerületi rosenberg házaspár utcai vásárcsarnokban az eladók - állapították meg a belvárosi társadalmi ellenőrök. ez év első felében ugyanis 120 próbavásárlással egybekötött ellenőrzést tartottak, s mindössze 6 esetben kellett pénzbírságot kiszabni több számolásért, sulyconkitásért./mti/

..

- 7 -

8.05/1l

gfr

bb. 12. új leletek a szerepi ásatásoknál

vid ká/11 la

1969. szeptember 15.

a debreceni déri múzeum szakembereinek irányításával folytatják a szerepi ásatásokat. dr. mestárházi károly régész vezetésével a csonkatoronytól keletre, mintegy 80 méternyire, új területet tárnak fel. az eddigi ásatások során előkerültek a zoard nemzetség 11-12. századi templomának alapjai. a nagyméretű templom valószínűleg monostoros egyház volt. a leletek között kormeghatározó érméket is találtak. a falakat restaurálják, az ásatási területen bemutatások céljára romkertet létesítenek./mti/

--

bb.13. termelőszövetkezeti péküzem heves megyében

vid ká/11 la

1969. szeptember 15.

a pélyi tiszamente tsz. megnyitotta heves megye első termelőszövetkezeti péküzemét. létrehozását az indokolta, hogy pély község messze esik a járási székhely sütőüzemétől, s a szállítási nehézségek gyakran okoztak kenyérgondot, téli időben pedig nem egyszer elmaradt a szállítmány.

a helybeli termelőszövetkezet korszerűen gépesített új üzeme naponta 40-50 mázsa kenyeret készít. a faluban boltot nyitottak, de pélyi kenyeret árulnak, hevesvezekényen, tarnaszentmiklóson, sőt hevesen is. a pélyi termelőszövetkezet idei búzaterméséből száz vagonos készletet raktározott sütőüzeme számára./mti/

--

bb. 14. a nyírségi ősz

vid ká/11 la

1969. szeptember 15.

ez év október 1-31 között rendezik meg gazdag, változatos programmal a nyírségi ősz. egy hónapon át több mint kétszáz országos, megyei és helyi kulturális, kereskedelmi, valamint vendéglátóipari rendezvényre kerül sor szabotcsban, a nyírségi ősz október elsején tiszabercelen nyitják meg, bessenyi györgy emlékszobájának felavatásával. néhány nappal később nyíregyházán tartják az idegenforgalmi hivatalok vezetőinek országos tanácskozását. október 17-20 között bonyolítják le a második országos moszkvics találkozót, amelynek külföldi résztvevői is lesznek. nyíregyházáról autókaraván indul a szovjetunió kárpátontúli területére, ahonnan a résztvevők szovjet autósokkal együtt térnek vissza a nyíregyházi találkozóra és ügyességi versenyre. a nyírségi ősz keretében mutatják be szülővárosában nyíregyházán először barzó endre festőművész alkotásait, egyben szülőházát emléktáblával jelölik meg. a másik nyíregyházi festőküvésznek, benczur gyulának emlékszobát rendeznek be a móríc zsigmond színházban. kereskedelmi és vendéglátóipari bemutatók, vásárok, tanulmányi kirándulások egészítik ki a nyírségi ősz programját./mti/

--

- 8 -

8.13?/11

bb 15. magyar mezőgazdasági küldöttség utazott az amerikai egyesült államokba és kanadába

t jf/mm/um bs

1969. szeptember 15.

dr. gergely istván miniszterhelyettes vezetésével hétfőn mezőgazdasági küldöttség utazott az amerikai egyesült államokba és kanadába. a küldöttség bucsuztatásán a ferihegyi repülőtéren megjelent kazareczki kálmán mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes, h. e. wilgís, az amerikai egyesült államok budapesti nagykövetségének titkára.

a küldöttség öt héten át tanulmányozza az amerikai mezőgazdasági termelést, az ezzel összefüggő tudományos kutatást és az élelmiszeripar helyzetét.

a küldöttség néhány napra kanadába is ellátogat. a haza utazás során angliában mezőgazdasági cégeket is felkeresnek./mti/

--

bb 16. Lengyelországba és a szovjetunióba utazott dési frigyess professzor

t tz/j/um ie

1969. szeptember 15.

hétfőn krakkóba utazott dr. dési frigyess professzor, az országos meteorológiai szolgálat elnöke. a iv. kárpát-meteorológiai konferencián tart előadást a kárpátok hegyrendszerének az időjárást módosító hatásáról.

ezután október közepéig a szovjetunióban tárgyal. moszkvában e.k. fedorov akadémikus és v.j. nikandrov igazgató meghívása alapján az ottani hidrometeorológiai szolgálat vezetőivel a meteorológiai vonatkozású szervezeti és koordinációs kérdéseket vitatja meg, majd leningárdban részt vesz egy tudományos ülésen, amelyet a fizikai-statisztikai módszerek meteorológiai alkalmazásának lehetőségeiről rendeznek. végül kijevben az ukrán szocialista szovjet köztársaság hidrometeorológiai szolgálatánál tesz látogatást./mti/

--

- 9 -

10.45/um

10.50/11

bb. 17. ünnepélyes tanévnyitó a kertészeti egyetemen
t jf/j/11 bs

1969. szeptember 15.

a kertészeti egyetemen hétfőn tartották meg a tanévnyitó ünnepséget. dr. kozma pál, az akadémia levelező tagja, az egyetem rektora megnyitójában kiemelte a felsőoktatási intézmény életében az idei év különösen jelentős, mert s most kezdődik meg az oktatás az egyetem új, tartósítóiipari szakán. az új szakon az ipar számára három, illetve ötéves tanulmányi idővel képeznek szakembereket. az egyetem első évfolyamára 188 diákot vettek fel, közöttük 85 kezd meg tanulmányait a tartósítóiipari szakon.

az egyetem rektora a termelés és a tudományos kutatás területén dolgozó 11 szakembert a kertészeti tudományok doktorává avatta./mti/

--

bb. 18. hét megye népi ellenőrzési bizottságainak tanácskozása
balatonlellén

vid ká/11 bs

1969. szeptember 15.

hétfőn a balatonlellei szot üdülőben hét megye: somogy, banya, tolna, veszprém, zala, győr és vas népi ellenőrzési bizottságainak képviselői tanácskoztak. a találkozón megbeszéltek a népi ellenőrzési bizottságok kereskedelmi, társadalmi szakcsoportjainak munkájával kapcsolatos tapasztalatokat, valamint az ez év hátralévő időszakának feladatait./mti/

--

bb. 19. üzemben az új ászári szőlő-feldolgozó

vid ká/11 bs

1969. szeptember 15.

hétfőn megkezdődött a szüret a híres bársonyos-császárnaszemélyi borvidéken. ezekben a napokban a magántermelők, a hét közepepedig már a tsz-ek, állami gazdaságok is szállítják a termést a borvidék központjában épült új ászári feldolgozóba. korábban a móri feldolgozóba került erről a tájról a szőlő. az utóbbi években azonban itt is és máson is olyan sok új telepítés fordult termőre, hogy szükségessé vált a badacsonyvidéki pincegazdaság ötödik feldolgozójának a megépítése.

/folyt.köv./

11.10/11

- 10 -

11.10

bb. 19./üzemben .. folyt./ 11

az új telep két nyújtott műszakban 1000-1200 mázsa szőlőt tud fogadni. úgy számítják, mintegy 22 000 mázsa szőlőt dolgoznak fel az idén. a nagy tartályokban tárolt mustot tankautókkal továbbítják majd a pincegazdaságokba./mti/

--

bb. 20. nógrádi mezőgazdasági szakemberek dunántúli tanulmányútja
vid ká/11 bs

1969. szeptember 15.

ötven tagú nógrád megyei termelőségtervezetieküldöttség tsz-elnökök, főagráromosok, állattenyésztők, üzemgazdászok, főkönyvelők, utazott hétfőn komárom, veszprém és zala megyei látogatásra. a négynapos tanulmányút során többek között felkeresik a tatai állami gazdaságot, a nemesvámosi termelőségtervezet és a baki állami gazdaságot, hogy új ismereteket szerezzenek a korszerű, jövedelmező szarvasmarha tenyésztésről./mti/

--

bb. 22. nagyjavítás az ózdi finomhengerműben

vid ká/11 bs

1969. szeptember 15.

az ózdi kohászati üzemekben hétfőn reggel megkezdték a finom- és gyors-dróthengercsor szokásos évi nagyjavítását. a mintegy tizenkét és fél napra tervezett javításon csaknem hétszáz szakember dolgozik. a korszerűsítés során átépítik a hengerezem több mint ötven esztendőes egyes számú kormánypadját és átalakítják az izzó acélszalakat a hengerekbe irányító hurokcsatornát. a két hengercsoron rendbehozzák az előmelegítő kemencék berendezéseit. a nagyjavításban résztvevő dolgozók elhatározták, hogy a korszerűsítés idejét két nappal megrövidítik és így a finomhengerműben 8.5 millió forint értékű többletacélt hengerelhetnek.

--

bb. 21. ötven millió forint bevétel seprőcirokszakákból

vid/ká/um bs

1969. szeptember 15.

a magyarországi seprőciroktermelés központjában, békés megyében másfél évvel ezelőtt a termelőségtervezetek ciroktermelő, feldolgozó és értékesítő közös vállalkozást alapítottak. összesen öt ezer holdon vetették a táj sajátos növényét. a vállalkozás cirokszakákból ötven millió forint bevételt vár, ezenkívül a fehérjedus, árpával egyenértékű cirok-magból mintegy száz ezer mázsa betakarítására számít.

/folyt.köv./

11.40/um

- 11 -

11.40

bb 21. / ötven millió forint.....folyt./um

a feldolgozó telepeken megkezdtek a selymes, finom szálú cirokszakáll csomagolását, válogatását. az európai államokban természetesen szintén, a tengerentútra pedig enyhe zöld árnyalatban szállítják a körös vidék „aranyát”, „exportra mintegy háromszáz vagon seprőcirokszakállt adnak, ezenkívül a hazai seprűgyáraknak is szállítanak./mti/

--

bb. 23. megkezdte működését az első butoripari egyesülés

vid k/11 bs

1969. szeptember 15.

hétfőn budapesti irodájának megnyitásával hivatalosan is megkezdte működését az „első butoripari egyesülés”, amely hét tanácsi butoripari vállalat - a bajai, a kisvárdai, a hajdusoboszlói., az egri a mátészalkai, a szekszárdi és a székesfehérvári - összefogásával jött létre.

kormos pál, az egyesülés elnöke, a heves megyei butoripari vállalat igazgatója ebből az alkalomból elmondotta a magyar távirati iroda munkatársának, hogy a gazdaságirányítás új rendszere adta meg a lehetőséget a vállalatok, szocialista szervezetek gazdasági tömörülésére. a butoripari együttműködés - a tagvállalatok teljes önállóságának megtartása mellett - arra irányul, hogy a hazai és a külföldi igényeket egyre kedvezőbb feltételek között, növekvő választékban elégítsék ki. az egyesülés hatást gyakorol a tagvállalatok műszaki fejlesztési, gyártás- és gyártmányfejlesztési tevékenységére. megszervezi a vállalatok közötti kooperációt, hatékonyabbá teszi a készletgazdálkodást, piackutatást folytat árubemutatókat rendez.

a tagvállalatok ebben az évben mintegy 250 millió forint értékű árut hoznak forgalomba. a soronkövetkező években új butorüzemek épülnek baján, székesfehérváron, egerben, mátészalkán, kisvárdán./mti/

--

11.58/11

- 12 -

12^o✓

bb. 24. országos kenyérgabona és kukoricatermesztési tapasztalatcsere szolnokon

vid ká/11 bs

1969.. szeptember 15.

hétfőn kétnapos, országos jellegű tapasztalatcsere tanácskozás és bemutató kezdődött szolnokon a termelészövetkezetek országos tanácsának rendezésében. a meghívott termelészövetkezeti szakemberek dr. k. nagy sándornak, a tot főtitkárának vezetésével a kenyérgabona és a kukoricatermesztés eredményeit, gyakorlati módszereit tanulmányozták. szolnok környékén az ujszászi, a mezőheki és a tiszaföldvári tsz-ek fejlett agrotechnikával hosszú évek óta kimagasló kenyérgabona és kukorica termésátlagokat produkálnak. az ujszászi szabadság tsz-ben a bezostája 1-es buzafajta holdanként 26 mázsás átlagot adott. a gyönyörű a gazdaság nyolcszáz holdas kukoricaultvénye is. az egyszeres keresztetű hibridkukorica várható hozama májusi morzsoltban számitva megközelíti a negyven mázsát, ami kimagasló eredmény. a tapasztalatcsere résztvevői az első napon a tiszaföldvári lenin és a mezőheki táncsics tsz termelési tapasztalatairól tájékoztak, majd az ujszászi szabadság tsz-be látogattak. kedden a mezőheki táncsics és a tiszaföldvári lenin tsz-ben tesznek helyszíni szemlét./mti/

--

bb. 25. új üzemi épületet kapott a hajdubörszörményi textilfeldolgozó

vid ká/11 bs

1969. szeptember 15.

hétfőn reggel korszerű, új épületben kezdték meg a munkát a hajdubörszörményi textilfeldolgozó vállalat dolgozói. több mint hat millió forintos beruházással épült fel a minden igényt kielégítő két emeletes üzemház, amelyben 200-an - javarészt nők - dolgoznak. az épület földszintjén a szociális helyiségek, öltözők, zuhanyozók, az emeleten pedig a nagy méretű, világos szalagtermek kaptak helyet. a nagy hajdúváros új üzemében több mint százféle textilárut készítenek, közte műbőr kabátokat, farmernadrágokat./mti/

--

12.03/11

- 13 -

12^o✓

bb 26. tanévnyitó a soproni erdészeti és falpari egyetemen és a mosonmagyaróvári agrártudományi főiskolán

vid/ká/um bs

1969. szeptember 15.

hétfőn győr-sopron megye két felsőoktatási intézményében nyitották meg az 1969-70-es tanévet. a soproni erdészeti és falpari egyetem nyilvános egyetemi tanácsülésén dr. gál jános tanszékvezető egyetemi tanár, rektor köszöntötte a hallgatókat, valamint a megjelent vendégeket, közöttük földes lászló miniszterhelyettest, valamint dr. ing. mieczyslaw pachelskit a varsói mezőgazdasági főiskola professzorát, akinek átnyújtotta a tiszteletbeli doktori cím adományozásáról szóló oklevelet. az ünnepi tanácsülésen ott voltak a nagymultu egyetem évtizedekkel ezelőtti végzett hallgatói, akik közül kilencen kaptak arany illetve ezüst, ketten pedig vas diplomát. az ünnepségen 110 első éves hallgató tett esküt.

a mezőgazdasági tudományok fellelegvárában mosonmagyaróvárott, a 151-ik évébe lépett agrártudományi főiskola tanévnyitó ünnepségén megjelent dr. sághy vilmos mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter elsőhelyettese. dr. kovács lászló rektor üdvözölte a 86 nappali és a 72 levelező tagozaton kezdő elsőéves hallgatót. velük együtt a főiskolán tanuló mezőgazdasági mérnökjelöltek száma eléri a 600-at./mti/

-. -

bb. 29. befejeződtek a szír-magyar kereskedelmi tárgyalások

mm/ie/il bs

1969. szeptember 15.

szeptember 6- és 14 között magyar szíriai kereskedelmi tárgyalások folytak damaszkuszban. a báráti légkörben lezajlott tárgyalások eredményeként parafálták az új hosszulejárati kereskedelmi és fizetési megállapodást, amely az árucseret forgalom további jelentős emelkedését irányozza elő. domokos mátyás, a külkereskedelmi minisztérium főosztályvezetője a magyar delegáció vezetője damaszkuszi tartózkodása során a két ország közötti gazdasági kapcsolatok fejlesztéséről megbeszélést folytatott több miniszterrel./mti/

-. -

13.27/1

- 14 -

13⁵⁰0

bb. 28. időjárásjelentés

gg/il bs

1969. szeptember 15.

a meteorológiai intézet jelenti hétfőn 13 órakor:

sokfelé eső

szárazföldünk nyugati és déli részein változékony, helyenként esős, zivataros az időjárás. a skandináv és ibériai félszigeten a hőmérséklet 2-6 fokkal alacsonyabb, mint a legutóbbi hét év átlaga. a szovjetunió európai területének nyugati és déli felében tovább tart a meleg, nyári idő. itt a nappali hőmérséklet eléri a 23-27 fokot is.

hazánkban vasárnap napközben változóan felhős volt az ég és 7-11 órán át sütött a nap. az esti óráktól kezdve a dunántúlon helyenként záporos esett. a lehullott csapadék mennyisége 7 milliméter alatt maradt. a hőmérséklet napközben 23-27 fokig emelkedett. ma hajnalra északkeleten 7-12, máshol csak 13-18 fokig hűlt le a levegő. délelőtti felhős idő volt, nyugaton néhány helyről záporosít jelentettek. a hőmérséklet 11 órára 16-25 fokig emelkedett.

budapesten vasárnap a hőmérséklet napi középértéke 21 fok volt, 4,1 fokkal magasabb, mint a sokévi átlag. ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 20 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 756 milliméter, gyengén süllyedő irányzat.

a balaton vizének hőmérséklete 11 órakor síófoknál 19,9 fok volt.

várható időjárás kedd estig: erősen felhős idő, sokfelé eső, néhány helyen zivatar. mérsékelt időnként megélénkülő déli, délkeleti szél. a nappali hőmérséklet keleten is csökken.

várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet: 11-16, legmagasabb nappali hőmérséklet kedden: 18-23 fok között.

duna vizállása hétfőn délelőtt budapestnél 210 centiméter.

/mti/

-. -

13.33/il

- 15 -

13⁵⁰0

14⁵⁰0

bb. 27. magyar küldöttség utazott kazahsztánba

gg-zs/il bs

1969. szeptember 15.

Karakas Lászlónak az MSZMP központi bizottsága tagjának, a hajdu-bihar megyei pártbizottság első titkárának vezetésével kazahsztánba utazott, a magyar-szovjet baráti társaság öttagú küldöttsége, hogy résztvegyen a magyar kulturális napok szeptember 17-én kezdődő eseménysorozatán. A küldöttséggel együtt elutazott alma-atába a budapesti táncgyűjtés, hogy viszonozza az ez év áprilisában hazánkban megrendezett kazah kulturális napok vendégművészeinek látogatását.

A küldöttséget és a művészeket a ferihegyi repülőtéren dr. Mihályfi Ernő, az MSZBT elnöke, Nagy Mária, a társaság főtitkára és Monori István a Külügyminisztérium főosztályvezetője bucsuztatta. Ott voltak sz. sz. Szatucsin és j. v. Ponomarjov, a budapesti szovjet nagykövetség tanácsosai.

/mti/

bb. 31. megkezdődött a házipatikák felülvizsgálata komárom megyében

vid kz/il cz

1969. szeptember 15.

Hétfőnkomárom megye 36 gyógyszertárában megkezdtek a házipatikák felülvizsgálatát. Akárcsak a fővárosban, most a megyében is folyamatosan megvizsgálják a bevitt gyógyszereket és tanácsokat adnak a már nem kellő hatásuk megsemmisítésére, illetve arra, egyáltalán mit érdemes otthon tartani.

bb. 32. fürdőmedence a kicsinyeknek, ülti hely a nagyoknak a tokodi aranykálász tsz új szolgáltatása

vid kz/il cz

1969. szeptember 15.

A virág- és gyümölcskertészettel foglalkozó országoshírű aranykálász tsz hétfőn zárta be szentendrén azt a 10 hétig nyitvatartó disznóvénny és kertdisznó bemutatóját, amely egy érdekes új szolgáltatás bevezetője volt. A már információs központjának a támogatásával, a kertészeti kutató és oktató intézmények munkatársainak a közreműködésével szaktanácsot adnak majd a kiskert tulajdonosoknak.

- 16 -

/folyt.köv./

13.55/um

14.00/um

14.30/um

bb. 32./ fürdőmedence ... folyt./ il



A kiskertek egyre szaporodnak, sokan keresnek így kikapcsolódást, de legtöbbjük csak kevés, vagy semmilyen mezőgazdasági ismerettel nem rendelkezik. A tokodiak a növények kiválogatásától kezdve a helyszínen segítenek a munka minden fázisában, sőt kívánságra a kert ápolását is vállalják. Megis tervezik, meg is építik a családi házak, vikendházak kulturkertjeit. Az első ilyen megrendeléseket már a kiállításon megkapták. Ezeket a kerteket az idős embereknek megfelelően úgy alakítják ki, hogy a kicsinyek uszómedencéjétől kezdve az idősök árnyékos helyéig, a család minden tagja kedvére való szórakozást, pihenést találjon benne. Ha a megrendelő úgy kívánja, ülti-helyet is berendeznek, vagy éppen olyan virágokat, növényeket ültetnek ki, amelyek a ház tulajdonosától rendszeres gondos gondozást kívánnak és így aktív pihenésre készítetik.

..-

bb. 33. kilencezer női munkaerő felesleg a törökszentmiklósi járásban

vid kz?mné/il cz

1969. szeptember 15.

A törökszentmiklósi járás gazdasági politikai és kulturális helyzetét vizsgálta meg hétfőn kunhegyesen megtartott ülésén az országgyűlési képviselők szolnok megyei csoportja. E még ma is mezőgazdasági jellegű vidéken mint az ülésen rámutattak, jelenleg már kevés híján 9 000 a női munkaerő felesleg. A foglalkoztatottság arányának javítása csak az iparosítással képzelhető el. E célból máris tárgyalások kezdődtek a zománcipari vállalat egyik gyáregységének kunhegyesre történő telepítéséről. A tervek szerint ennek az üzemnek mintegy 700 dolgozója lesz majd. Kenderesen és fegyverneken a szövetkezeti ipart szándékoznak bővíteni, tiszaróffra pedig az ételkészítő- és vegyipari vállalatot akar üzemeltetni. Az utóbbi már meg is vásárolta a dohányipari vállalat feleslegessé vált épületét, s az itt berendezett üzemből - két-három éven belül - 250-300 asszony és leány talál majd munkát. A férfi munkaerő foglalkoztatását elsősorban a vizsgépeszeti vállalat kunhegyesi gyáregységének, valamint az április 4. gépgyár örményesi üzemének bővítésével szándékoznak megoldani.

..-

- 17 -

14.00/um

14.00/um

bb.30. megkezdődött a nemzetközi családtervezési konferencia - előadás a magyar családtervezési tapasztalatokról

t hi/gg/zs/11 bs

1969. szeptember 15.

hétfőn budapestben a technika házában megkezdődött a nemzetközi családtervezési szövetség európai és közel-keleti régiójának konferenciája. a háromnapos tanácskozáson az élveszületések csökkenésével a művi vetélések problémáival foglalkoznak, s ismertetik az egyes országok, születésszabályozási vizsgálatainak tapasztalatait.

a megnyitó ülésen - amelyen neves magyar és külföldi demográfusok mellett a budapesti és a vidéki orvostudományi egyetemek-szülész-nőgyógyász professzorai, továbbá a nőgyógyászat más szakemberei is jelen voltak, - sarlós istván, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnöke a vendéglátó budapestiek nevében köszöntötte a több mint harminc európai, közel-keleti és észak-afrikai országból egybegyűlt 300 delegatust. utána dr. agnete braestrup, a nemzetközi szövetség regionális elnöke tolmácsolta a budapestben első ízben ülésező konferencia üdvözlését a főváros lakóinak, s köszönetet mondott a baráti fogadtatásért.

a konferencia elsőnapján több tudományos előadás hangzott el. a magyar termékenység és családtervezési vizsgálatokról dr. szabady égon, a tudományos akadémia demográfiai bizottságának elnöke, a népelettudományi kutató intézet igazgatója tartott beszámolót.

- a születésszabályozás valamennyi országban kétféle módon történik: fogamzásgátlással és terhességmegszakítással - mondta. a születésszabályozás elterjedéséről és ezen belül a művi vetélések és a fogamzásgátlás születésszabályozó hatásáról magyarországon a múlt század közepe óta állnak rendelkezésre megbízható adatok. ezek azt mutatják, hogy a múlt század utolsó évtizedeiben a tényleges termékenység alig maradhatott el a teljes világra, az első világháború után azonban ez az arány jelentősen csökkent, 1920 és 1940 között átlagosan három gyermeknek adott életet. a tapasztalatok szerint a művi abortuszoknak a nem kívánt terhességekhez viszonyított aránya a háború előtti időszakban hasonlító volt a mostanihoz. az 1966-os termékenység és családtervezési vizsgálat adataiból kitűnik, hogy a megfigyelt születéskorú nők 58 százalékának volt művi abortusza. azonban nagy hányaduk a terhességmegszakításon kívül fogamzásgátlást is alkalmazott, s mivel ez nem bizonyult eléggé hatásos védekezésnek, ez arra kényszerítette a nők többségét, hogy nem kívánt terhességüket megszakítsák.
/folyt.köv./

14.06/um

- 18 -

1410
1502 DM

bb. 30./ megkezdődött ... 1. folyt./ 11

az előadás kitért arra is, vajon a művi vetélések gyakorisága az abortuszok engedélyezésének következménye-e? dr. szabady égon rámutatott, hogy valójában magyarországon az 1956-ban életbe léptetett jogi rendezés előtt is igen magas - becslések szerint évente 100-150 ezer - volt az illegálisan végzett művi abortuszok száma. a legalizálást követően ez az arány eleinte évi 160-180 ezerre, majd a múlt évben valamivel 200 000 fölé emelkedett. egyébként a születések és a művi abortuszok számának alakulása között közvetlen összefüggés nem mutatható ki. igaz, hogy az élve születések aránya a terhességmegszakítás törvényi engedélyezése után fokozatosan csökkent, a legutóbbi években azonban az élve születések emelkedésével egyidejűleg a művi abortuszok száma is nőtt. hasonló a helyzet az idén is: az év első felében az élve születések előző évihez hasonló alakulása mellett a művi vetélések száma további 6 százalékkal növekedett.

a továbbiakban azzal foglalkozott az előadás, mivel indokolják a nők a terhesség-megszakítást. egy részük - a nőknek körülbelül egyharmada - saját bevallása szerint azért nyult ehhez az eszközhez, mert nem kívánt több gyermeket. a másik jelentős indíték - körülbelül egynegyed részben - egészségügyi-biológiai természetű; a nők egyharmada anyagi-gazdasági jellegű okokra hivatkozik, további egyötödük más egyéni körülményt jelöl meg. sok jel arra val, hogy a nem kívánt hatásos és a felvilágosítás hiányában nem megfelelő módon alkalmazott védekezési eszközök használata növeli az abortuszok számát, ugyanis nem nyújt megalapozott biztonságérzetet. egyes vélemények szerint ez történt legutóbb egy új védekezési eszköz, a c-film bevezetésével is. ennél - főleg a nem megfelelő alkalmazásból eredő - elég nagyarányú volt a teherbeesés, s valószínűleg ez is hozzájárult a művi abortuszok számának újbóli emelkedéséhez.

egy 1966-os vizsgálat megállapításai szerint a nők 12 százaléka nem helyesli az abortuszok engedélyezését. a fennmaradó 88 százalék zöme fenntartás nélkül egyetért vele, a többiek valamilyen feltételhez - például meghatározott számú gyermek születéséhez - kötnek a művi abortuszokat.

a születésszabályozás korszerűbb módjával, a fogamzásgátlással kapcsolatban az előadó elmondta, hogy a magyar gyártmányú infecundin tabletták országos bevezetésére két évvel ezelőtt került sor. ez év júniusában a védekezési eszköz gyógyszerári forgalma meghaladta a 81 000 - egy hónapra elegendő - egységet. ez azonban még mindig csak azt jelenti, hogy a 15-49 éves, házas nőknek kevesebb, mint 4 százaléka használja ezt a szert védekezésül. az ilyen fogamzásgátlók nagyobb arányú elterjedését a felvilágosítás, illetve a megfelelő egészségügyi propaganda hiánya gátolja.
/folyt.köv./

- 19 -

14.15/e

1410
1502 DM

bb. 30./ a megnövekedett ... 2. folyt./ 11

befejezésül hangsúlyozta: Magyarországon a családtervezésben egyik legfontosabb teendő a születésszabályozás kulturálatlan és nemkívánatos módjának, a művi abortuszoknak a korlátozása - a népesség egészségügyi műveltségének növelése útján. Szükség van a korszerű, hatásos fogamzásgátlás bevezetésére és elterjesztésére. az ilyen irányú munkának azonban együtt kell járnia a népesség fejlődését biztosító - a jelenleg általában ideálisnak tartott két gyermek helyett a három gyermekes - család típus propagálásával. ez a törekvést hazánkban az utóbbi években olyan jelentős családvédelmi és népesedéspolitikai intézkedések alapzták meg, mint a családi pótlék növelése, a fizetett szünetelési szabadság meghosszabbítása és a gyermek hároméves koráig járó - világviszonylatban is szinte egyedülálló - gyermekgondozási segély.

a konferencia kedden folytatja munkáját./mti/

bb 37. tanévnyitó a nemzetközi előkészítő intézetben

t fe/gg/um zs cz

1969. szeptember 15.

hétfőn ünnepélyes tanévnyitóval megkezdődött az oktatás a budapesti nemzetközi előkészítő intézetben. harmincöt ország mintegy félezer fiatal diákját forgács andrás, a művelődésügyi minisztérium külföldi ösztöndíjas osztályának vezetője és dr. kerek gábor, az intézet igazgatója üdvözölte.

a külföldi hallgatók egy évet töltenek az intézetben elsajátítják a magyar nyelv alapjait, felkészülnek egyetemi és főiskolai tanulmányaikra, megismerkednek a vendéglátó ország társadalmi, gazdasági és kulturális életével./mti/

--

- 20 -

14.17/um

14.18

14.19

bb 34. javult, de még nem kielégítő nyíregyháza egészségügyi ellátása

vid/kz/mné/um cz

1969. szeptember 15.

a város egészségügyi helyzetéről tárgyalt hétfőn a nyíregyházi városi tanács. mint rámutattak az utóbbi három évben hét új körzeti orvosi rendelő nyílt a városban és gyarapodott a körzeti orvosok száma is. ennek ellenére az egy körzeti orvosra jutó lakosok száma a megyeszékhelyen még mindig nagyobb az országos, sőt megyei átlagnál is. hasonlóképpen javult, de továbbra sem kielégítő a városban az üzemi orvosi ellátás. a tanácsülés több határozatot hozott a körzeti orvosi hálózat továbbfejlesztésére, az üzemi orvosi ellátás javítására./mti/

--

bb 36. ünnepi tanévnyitó az eötvös loránd tudományegyetemen

t fe/gg/um zs cz

1969. szeptember 15.

az eötvös loránd tudományegyetemen hétfőn ünnepélyesen megnyitották az új, - sorrendben immár a 335. - oktatási évet. dr. nagy károly, a magyar tudományos akadémia levelező tagja, az egyetem rektora mondott megnyitó beszédet. bejelentette, hogy a bölcsész tudományi kar dékánja - három évre szóló megbízatással - székely györgy professzor lett, helyettesei: nagy béla és szathmári istván docensek. a természettudományos kar helyettes dékánja pedig káta imre docens.

közölte, hogy az 1969-70-es tanévre a nappali tagozatra többen jelentkeztek, mint az előző esztendőben. a most induló tanévben a nappali tagozaton 788, az esti levelező tagozaton pedig 527, összesen 1315 hallgató kezdi meg a tanulmányait.

az egyetemi kiz bizottság nevében ezután balogh andrás üdvözölte az elsőéves hallgatókat. a tanévnyitó ünnepségen átadtak az egyetem két professzorának - halász józsefnek és fejes pálnak - a címzetes egyetemi tanéri, 11 oktatónak pedig a címzetes egyetemi docensi címet adományozó okiratot.

a hagyományokhoz híven a tanévnyitó alkalmából adták át a vas-, gyémánt- és aranydiplomát az egyetem volt hallgatóinak, akik 65, 60, illetve 50 évvel ezelőtt szereztek diplomát és szakterületükön közmegebecsülést érdemlő munkát fejtettek ki. vasdiplomát kapott dr. szemere samu címzetes egyetemi tanár, hatan gyémánt, 22-en pedig aranydiplomát kaptak. a kitüntetettek nevében dr. szemere samu mondott köszönetet. a rektor az új címzetes egyetemi tanárok és docensek valamint a vas-, gyémánt- és aranydiplomások tiszteletére fogadást adott./mti/

14.22/um

- 21 -

14.28

bb 38. tanévnyitó a zeneművészeti főiskolán

t ol/mm/um zs cz

1969. szeptember 15.

a Liszt Ferenc zeneművészeti főiskolán hétfőn tartották a tanévnyitó ünnepséget. Kovács Dénes igazgató ünnepi beszédében megemlítette, hogy a művész-és tanárnevelés kérdései mellett a jövőben még nagyobb súlyt kap például a zenekari művészképzés. a cél az, hogy a hallgatók számára az eddiginél több alkalmat teremtsenek a zenével történő gyakorlati foglalkozásra. hozzátette az igazgató: a főiskola emellett természetesen nem mond le arról, hogy sokoldalúan művelt muzikusokat neveljen. az igazgató beszéde végén üdvözölte a főiskola 72 új hallgatóját, akik ünnepélyes fogadalmat tettek. ezután a főiskolát ötven, hatvan, és hatvanöt évvel ezelőtt elvégzett zenepedagógusok és előadók vették az arany, a gyémánt és a vasdiplomát. özvegy Schiffer Adolfné, Fehér Elza - aki 65 esztendővel ezelőtt végzett a főiskolán mint zongoratanár - vasdiplomát kapott.

az ünnepség az internacionálé hangjaival ért véget./mti/

-.-

bb 40. számolótanfolyam elektronikus számítógéppel

vid/kz/um cz

1969. szeptember 15.

a szegedi József Attila tudományegyetem mészáros 22 nevű nagyteljesítményű elektronikus számítógépét az egyetemi oktatáson, valamint termelő vállalatoktól kapott számítási feladatok megoldásán kívül számológép-programozó tanfolyam hallgatóinak oktatására is felhasználják. az új rendszerű tanfolyamot a tit csongrád megyei szervezete, az egyetem kibernetikai laboratóriuma és az országos ügyvitelgépesítési felügyelet kezdeményezte. az egyéves tanfolyamot sikeresen elvégző hallgatók oklevelet kapnak, amely szerint az ország bármely elektronikus számológépe mellett programozó állást vállalhatnak. többségükben szegedről és szentesről min-egy 60-an jelentkeztek a különleges tanfolyamra, amelynek „tanévnyitó”, előadását hétfőn délután tartották a szegedi egyetem kibernetikai laboratóriumában./mti/

-.-
- 22 -

14. 32/um ke 11¹⁰

1620 Dm

bb. 39. tanfolyamok a „metro-szakmák”, oktatására

i zsu/tr/e ie cz

1969. szeptember 15.

hétfőn kezdődött meg a metro-állomások leendő forgalmi ügyeletesének első háromhónapos tanfolyama. a kurzuson 30 hallgató vesz részt, de összesen 120 fiatalra lesz szükség a metro-állomásokon a forgalom irányítására, ellenőrzésére, ezért felvesz még a vállalat érettségizett fiukat és lányokat.

a közeljövőben csaknem 200-an végzik el a vállalat tanfolyamait és kapnak képesítést a metro-kocsik vezetésére, a forgalom irányítására és más speciális „metró szakmákra”.

a motorkocsi-vezetők első csoportja a közelmúltban tette le a vizsgát. a második csoport hallgatói most tartanak a gyakorlati oktatásnál, a harmadik kurzus részére pedig később indul a tanítás, s így erre még lehet jelentkezni.

az ország első mozgólépcső-kezelői, számszerint 17-en, mindannyian fiatal szakmunkások, már elvégezték a háromhónapos tanfolyamot. /mti/

-.-

bb 41. viták a pénzügyi fedezet, a bankgarancia és a kezesség körül - a kdb tájékoztatója az import-bizományosi szerződések pénzügyi biztosítékairól

i sl/mm je bh -cz

1969. szeptember 15.

somogyi Lajos az mti munkatársa jelenti:

az import-bizományos külkereskedelmi vállalatok és megbízók között elszaporodtak a szerződéskötési viták, amelyekben a pénzügyi biztosítékok körüli nézeteltéréseket igyekeznek tisztázni.

ezek előzménye, hogy egyes megbízók nem utalták át kellő időben a külkereskedelmi vállalatoknak az importáruk vételárát, s az utóbbiak a magyar nemzeti bank elnökéhez fordultak segítségért. a bank felhívta a külkereskedelmet, hogy a bizományosok erőlyesebben követeljék megbízóiktól tartozásaik megfizetését. ha nem tartják megfelelőnek megbízók fizetési készségét vagy képességét, úgy szerződéskor kérjenek pénzügyi fedezetet, vagy bankgaranciát. ha a bank - éppen a hitelképesség hiánya miatt - garanciát nem adhat, úgy kezesség vagy óvadék útján biztosítsák az importáru ellenértékét.

/folyt. köv./
15.15 bh

- 23 -

ke 11¹⁰

1620 Dm

bb 41. /viták a pénzügyi ... 1. folyt./ bh

mint a központi gazdasági döntőbizottságnál elmondották, valóban célszerű, ha a bizományosok pénzügyi biztosíték nyújtását kezdeményezik abban az esetben, ha megbízójuk fizetési készségét, vagy képességét nem tartják megfelelőnek. ezt a lehetőséget azonban egyes bizományosok mechanikusan értelmezték és általában csak azzal a feltétellel hajlandók szerződést kötni, ha megbízójuk az importáru ellenértékét előzetesen átutalja. gyakran fedezet előzetes biztosítását követelik olyan partnerektől is, akik korábban pontosan eleget tettek fizetési kötelezettségeiknek. ezzel kapcsolatban a kdb felhívja a figyelmet, hogy az importbizományos külkereskedelmi vállalat csak akkor követelheti a pénzügyi fedezet biztosítását, ha megbízójának fizetési készségét, vagy képességét nem tartja megfelelőnek. az utóbbi esetben a bizományosnak a megbízónál kell kezdeményeznie a biztosíték nyújtását, ezt követően a megbízó és a bank közösen állapítják meg a biztosíték formáját. a pénzügyi biztosíték formáját tehát nem az import bizományos külkereskedelmi vállalat választja ki. a külkereskedelmi vállalat egyébként az ugynevezett kötelező szerződéseket nem tagadhatja meg azon a címen, hogy megbízója a bankszerű biztosítékról egyáltalán nem, vagy nem megfelelően gondoskodott. ha a bizományos a szerződés megkötését pénzügyi biztosítéktól teszi függővé, úgy vita esetén a központi gazdasági döntőbizottság a magyar nemzeti bank véleményét figyelembe véve ugyanúgy jár el, mint egyéb szerződési vitákban./mti/

--

bb 42. német nyelvű mezőgazdasági szakkönyvek kiállítása

1 tf/mm zs bh -cz

1969. szeptember 15.

nyílt hétfőn budapesten a mezőgazdasági könyvesboltban, a v. kerületi vécsy utca 3. szám alatt. az állami könyvtárjesztő vállalat meghívására az egyik legrangosabb nyugati szakkiadó, a „paul-parey verlag,„ mutat be friss terméséből több mint 300 kötetet. a mezőgazdálkodás valamennyi ágát képviselik szakkönyvek. a dísznövényekről, a szobakertészetről, a vágott virágok művészeti kötéséről /az ikebanáról/, a vadászatról, a madarakról, a horgászatról szóló könyvek gazdagítják a választékot, amelyben egyébként egy magyar műnemet fordítása is feltehető - az állatorvosi szemészetről. szeptember 24-ig lesz nyitva a kiállítás./mti/

--

15.35 bh

- 24 -

15.35 bh

bb 43. megjelent a miskolci herman otto muzeum évkönyve

vid/fm bh -cz

1969. szeptember 15.

több mint ötszáz oldalon hétfőn megjelent a miskolci herman otto muzeum nyolcadik évkönyve. több mint száz fényképpel és ábrával illusztrált huszonekét tanulmány és cikk ad számot a borsod megyében folyó tudományos kutatásokról. két tanulmány ismereti a muzeum névadójának eddig ismeretlen levelezését. korabeli oklevelek alapján cikket közölnek a tokaj-hegyalja 16. századi szőlővásárlási szokásairól. érdekes komáromy józsefnek miskolc 18. századbeli kereskedelmi-gazdasági életéről, a patakgy-genga görög nagykereskedő társaság üzleti könyvei alapján írt tanulmánya.

borsod honfoglaláskori település-történetéről két írást közöl az évkönyv./mti/

--

bb 44. jogász-konferencia balatonyörökön

vid/fm bh -cz

1969. szeptember 15.

hétfőn háromnapos tanácskozás kezdődött balatonyörökön, ahol a nehézipari minisztériumhoz tartozó vállalatok jogászai vitatják meg az új gazdasági mechanizmus jogi vonatkozású tapasztalatait.

a tanácskozáson többek között előadás hangzik el a minisztériumi jogi irányító munka új vonásairól, továbbá a jogalkotás és a vállalati jog-alkalmazás időszerű kérdéseiről. megvitatják a kollektív szerződési rendszer tapasztalatait és továbbfejlesztésének lehetőségeit is./mti/

--

bb 50. tanévnyitó a mém mérnök- és vezető továbbképző intézetben

t fj/tr zs bh -cz

1969. szeptember 15.

a mém mérnök- és vezető továbbképző intézetének tanévnyitóját hétfőn tartották a medosz székházában. az ünnepségen ott volt dr. soós gábor mezőgazdasági- és élelmezésügyi miniszterhelyettes. az intézet tanfolyamainak 1969-70-es tanévben 4000 hallgatója lesz./mti/

--

15.45 bh

- 25 -

15.45 bh

bb 45. tanévnyitó a szegedi józsef attila tudományegyetemen

vid/fm bh -cz

1969. szeptember 15.

a szegedi egyetemek dugonics téri központi épületének aulájában hétfőn tartották meg a szegedi józsef attila tudományegyetem ünnepi tanévnyitó közgyűlését. az eseményen csongrád megye és szeged város több párt- és állami vezetője is résztvett. dr. mártia ferenc egyetemi tanár, rektor beszédében külön köszöntötte az első éveseket, akik közül negyszázharman a nappali, kétszázketten a levelező, 39-en pedig az esti tagozaton kezdik meg tanulmányaikat. a rektor hangsúlyozta, hogy a párt tudománypolitikai irányelveinek megfelelően a szegedi tudósok is részt vállaltak a nagyjelentőségű dokumentumban foglalt feladatok végrehajtásából.

a tanévnyitón ismertették, hogy az egyetemi tanács határozata alapján öt gyémánt- és két arany-diplomát ítéltek oda a 60, illetve 50 évvel ezelőtt végzett jogászoknak.

a tanévnyitón felszólalt dr. papp ignác docens, az egyetemi pártbizottság titkára is./mti/

--

bb 46. új tanév - új beruházás a pécsi tanárképző főiskolán

vid/fm bh -c z

1969. szeptember 15.

a pécsi tanárképző főiskolán hétfőn tartották a tanévnyitót, amelyen résztvett több olyan dunántúli megye tanácsának vezetője is, amelyeknek számára a pécsi főiskola képez tanárokat. márk bertalan igazgató köszöntötte az intézet hallgatóit, köztük 330 elsőévest. a 21. tanév eseményei közül kiemelte, hogy 24 millió forintos költséggel megkezdődött egy új, hatszintes oktatási szárny építése, amelyet a kémia- állattan- és földrajz-tanszék foglal el 1971 őszén. az idén elkészül a főiskola új tanterve. életbelép az új ösztöndíj rendszer; a tanév folyamán tíz millió forintos támogatásban részesülnek a hallgatók szociális juttatás és ösztöndíj címen.

az évnyitó napján jelent meg a főiskola lapja, a „tanárképző”, amely 12 oldalon és ezer példányban kerül a hallgatókhoz. a pécsi felsőoktatási intézmények életében újszerű ez a kezdeményezés. olyan fórumot teremtettek, amely hírt ad a főiskola életéről, lehetőséget biztosít a hallgatók világnézeti, erkölcsi, szakmai vitájának, fokozza a főiskolások aktivitását. /mti/

--

16.05 bh ke 1610

- 26 -

bb 47. új kisipari termékek

vid-kz/mné szb -cz

1969. szeptember 15.

hétfőn megnyílt debrecenben a hajdu-bihar megyei kisipari termelőszövetkezetek megyei szövetsége által meghirdetett pályázatra érkezett új kisipari termékekből rendezett kiállítás. huszonkét ktsz 60 termékét láthatják az érdeklődők. a zsűri a faipari termékek csoportjába a „debrecen 11., dolgozószoba berendezésnek ítélte a 10 000 forintos első díjat. a könnyűipari készítmények közül divatos férfilöngyöt díjaztak. külön díjat kapott többek között az új típusú gyermekbölcső a „bihar”, konyhagarnitúra, a „dorog heverő”, és a „dr. 1001”, kétrészes munkaruha. /mti/

--

bb 48. befejeződött a 1. számú szegedi téglagyár korszerűsítése

vid-kz/mné szb -cz

1969. szeptember 15.

hétfőn befejeződött a csaknem 60 millió forintos költséggel korszerűsített - földgáztüzelésűre átalakított - 1-es számú szegedi téglagyár műszaki átadása. a nagyarányuan korszerűsített gyár naponta mintegy 80 000 téglát termel. emberi kéz ugyancsak érinti minden munkafolyamatot gépesítettek, illetve automatizáltak. a tüzálló kocsisorra rakott pyerstéglák 40 perc alatt jutnak a 100 méter hosszú alagutkemence másik végére, s akkorra a gáz tökéletesen kiégeti őket. /mti/

--

bb 49. tanévnyitó a debreceni agrártudományi főiskolán

vid-kz szb -cz

1969. szeptember 15.

hétfőn tartotta 101. tanévnyitó ünnepségét a debreceni agrártudományi főiskola. az idén 128 elsőéves hallgató kezdte meg tanulmányait debrecenben s így az 1969/70-es tanévben nappali tagozatos és 395 levelező hallgatója van a főiskolának. az ünnepségen bencsik istván rektor mondott beszédet, majd három idős agrármérnöknek - surányi györgynek, réti albertnek és adamec imrének - arany diplomát nyújtott át. /mti/

--

16.10/szb ke 1612

-27-

bb 35. mátyás király kőfaragó műhelye

vid/mné ká bh -cz

1969. szeptember 15.

visegrádon dr. Székely György egyetemi tanár megnyitó beszédével megnyitott a Mátyás király kőfaragó műhelye című történelmi tárlat. A kiállításon többek között a mátyás korabeli kőfaragó műhely szerszámai, eredeti tervai, valamint rajzai láthatók. A magyar nemzeti múzeum Mátyás király múzeuma által rendezett kiállítást visegrádon a salsóon toronyban tekinthetik meg az érdeklődők. /mti/

bb 51. vasi tsz küldöttség ausztriában

vid/kz bh -cz

1969. szeptember 15.

az alsó-ausztriai mezőgazdasági kamara meghívására a cell-dömölki és a sárvári járás termelőszövetkezeteinek tizenhárom tagú küldöttsége nyolc napot töltött ausztriában. A küldöttség tagjai megtekintették a riedli tenyészállat-kiállítást és mezőgazdasági vásárt, tanulmányozták egy bécs környéki korszerű szarvasmarha tenyésztőtelepet. A vasi szakemberek sok hasznos tapasztalatot szereztek, s úgy vélik célszerű a kapcsolatok tovább fejlesztése. /mti/

bb 52. nemzetközi bauxit-alumíniumipari konferencia lesz budapesten

iz/mm je bh -cz

1969. szeptember 15.

az Icsoba - az International Committee of Studies of Bauxites and Aluminium-Oxide-Hydroxides - tehát az a nemzetközi szervezet, amelynek feladata a bauxitok és az alumíniumoxidok-hydroxidok tanulmányozása, október 6 és 10 között budapesten a technika házában tartja második nemzetközi konferenciáját. Ez lesz az első olyan nemzetközi összejövetel, ahol minden számottevő alumíniumiparral rendelkező ország szakemberei együtt tárgyalhatják meg az alumíniumipar tudományos és műszaki fejlesztése terén az egyes országokban elért eredményeket.

/folyt. köv./

- 28 -

14. 10. 1969

1710-DV

bb 52. /nemzetközi... i. folyt./ bh

az előzetes jelentkezések szerint a hazaiakon kívül 150 külföldi bauxitbányászati és alumíniumipari szakember is részt vesz a konferencián 20 ország tudományos és ipari életének képviselőiben. A tanácskozás, amelyet az országos magyar bányászati és kohászati egyesület, valamint a magyar alumíniumipari tröszt rendez, csaknem száz előadás hangzik majd el.

a konferenciával egyidejűleg közgyűlést is hazánk fővárosában tartja meg az Icsoba. /mti/

n

bb 54. napvilágra került Malkocs bej dzsámijának maradványa siklóson - újabb török-kori emlékekkel gazdagodott baranya

vid/fm bh -cz

1969. szeptember 15.

újabb törökkori emlékekkel gazdagodott baranya. gerő győző, a műemléki felügyelőség régésze kutatásának eredményeként napvilágra került siklóson - a megújuló középkori vár falain kívül - Malkocs bej rendkívül szép, gazdagon díszített dzsámijának maradványa. A „nyomozásban”, egyetlen írott forrásanyag, a hajdan híres török történetíró, evlia cselebi krónikája és egy metszet segítette. Így jutott gerő győző a járási művelődési ház udvarában egy lomtárnak használt épülethez, amely egykor a pelikán-szálló kocsiszinje volt. Ebbe a dzsámi falai csaknem körbebe vannak építve. Bontással először az ablaknyílást, majd a dzsámi létezésének legfőbb bizonyítékát, a mihrab-ot - azaz imafülkét - sikerült megtalálni. Kuriózumnak számít az imafülke idomtégltárból épített, gazdagon díszített kerete. Értékes emlékek a váltakozó, egyenes záródású és számárhátives könyvtartófülkék, amelyeket eddig Magyarországon még nem fedeztek fel. Megvannak a dzsámi kupolájának indításai is. Ezeknél a falba elhelyezve ott láthatók a különleges akusztikai célú edények, amelyek nem mások, mint hasas köcsögök. Ezek száját kecskeszőrrel kevert habarccsal szokták betakarni, ami a membránhoz tette hasonlóvá. Az elmúlt napok legfrissebb eseménye: a lakóházakba szinte teljesen beépítve megtalálták és kibontották a több méter magasságban álló minaret bejáratát is. /mti/

16.55 bh

ve1

- 29 -

16. 10. 1969

bb. 53. megnőtt a külföldi kereslet a toka-hegyaljai ásványkincsek iránt

vid-kz/gy/cz

1969. szeptember 15.

hétfőn a hatezredik tonna ásványt szállították el terven felül a hegyaljai ásványbánya és őrlőműből. ezzel 20 ezer tonnára emelkedett a vállalat ezévi exportja. mint ez az adat is mutatja a világhírű borvidék ásványi kincsei iránt megnőtt a külföldi kereslet. különösen a perlitet vásárolják nagy mennyiségben. tavaly csak két országba szállították, addig az idén már kilenc ország rendelt belőle. az új partnerek között van jugoszlávia és hollandia. bentonitot a négy skandináv államon kívül az idén már jelentős mennyiségben szállítunk a szocialista országokba, többek között lengyelországba és csehszlovákiába is. az őntődékből használt bentonitot a feldolgozó üzemben szerelt új osztályozó berendezésekkel a korábbinál nagyobb választékban tudják előállítani.

széleskörű kereskedelmi kapcsolatok alakultak ki olaszországgal. ide a perlitet kívül az idén már kovaföldet is szállítanak, amelyet a folyékony műtrágya, felállítására használnak./mti/

bb. 55. tanévnyitó a szombathelyi tanítóképzőben

vid-fm/gy/cz

1969. szeptember 15.

hétfőn tartották a tanévnyitó ünnepséget a szombathelyi tanítóképzőben. ezuttal a 10. tanévet kezdi az intézet, amelynek 400 tanító- és népművelő-könyvtáros szakos hallgatója van a nappali és a levelező tagozaton. szalay lászló igazgató bejelentette: befejeződött az intézet főépületének rekonstrukciója, s ezzel a képző teljessé vált a korábbi években tizenhárom millió forintos költséggel épült kollégiummal és a nyolcmillió forintért létesített gyakorló iskolával. továbbfejlesztik az ipari televízióval végzett oktató-nevelő kísérleteket, amelyek a hazai tanítóképzésben úttörő tevékenységnek számítanak. kép- és hangrögzítővel bővül a gyakorló iskola és a tanítóképző közötti ipari televízió-lánc.

az elsőévesek fogadalomtéttele után a volt felső-lövői, csurgói és pápai tanítóképzőben 50, illetve 60 évvel ezelőtti diplomát szerzett pedagógusoknak arany-, és gyémánt diplomát nyújtott át szalay lászló igazgató./mti/

--

17.05/szb ke H 30

- 30 -

bb 56. késedelem a salgótarjáni földgáz-bevezetésben

vid-gfm szb -cz

1969. szeptember 15.

csizmadia géza, az mti munkatársa jelenti:

amitől sokan tartottak salgótarjában, a jelek szerint bekövetkezik, s ezt a városi tanács végrehajtó bizottságának hétfői ülésén a tiszántúli gázszolgáltató és szerelő vállalat képviselői is megerősítették: nem remélhető, hogy október 15-én megkezdődik a fűtés azokban a lakásokban, amelyekbe most vezetik be a földgázt. az idén mintegy hét száz salgótarjáni lakásban okoztak és okoznak rövidebb-hosszabb ideig felfordulást a gázszerelők, de a lakók sok kényelmetlenséget szívesen elviseltek abban a tudatban, hogy a fűtési idény kezdetétől már a korszerű földgáztűzelés előnyeit élvezhetik. a késedelem - legalább fél hónap - különösen azokban a lakásokban okoz majd súlyos gondot, amelyekből a szerelés során eltávolították a cserépkályhát.

az elosztó hálózat megépítésére annak idején a közmű- és mélyépítő vállalatokkal kötött szerződést a tiszántúli gázszolgáltató és szerelő vállalat. a közmű- és mélyépítő vállalat volt a kivitelezője a várost átszelő köznyomású fővezetéknek, amelyeknek üzembe helyezése után 39 helyen kellett kiásni a csövet, és kijavítani a rossz minőségű hegesztést. ez arra készítette az év közepén a vállalat vezetőit, hogy a már megkezdett munkától visszavonuljanak. a szerződés felbontásához a beruházó is hozzájárult, de az elosztó hálózat és a nyomáscsökkentő állomások megépítéséhez szükséges kapacitást nem tudta idejében biztosítani. ez okozza most a szerelési és üzembehelyezési határidő eltolódását.

a végrehajtó bizottság ülésén a városi földgáz-program megvalósításával összefüggő egyéb problémák is felszínre kerültek. a tiszántúli gázszolgáltató és szerelő vállalat képviselői közölték, hogy az eredetileg 1970-re tervezett budapest-hatvan-salgótarjáni földgázvezeték lefektetésére - a beruházásra fordítható összegek korlátozott volta miatt - csak 1973-ban kerülhet sor. ez kellemetlen helyzetbe hozhatja azokat a salgótarjáni nagyüzemeket, amelyek az utóbbi hónapokban meggyorsították a földgázra átállás előkészületeit, illetve végrehajtását. a hajduszoboszlói gerincvezeték ugyanis egymagában képtelen lesz a növekvő ipari földgázigényeket kielégíteni. hasonló indokolással lassítja a lakásokba történő földgázbevezetés korábban tervezett ütemét is jövőre a tiszántúli gázszolgáltató és szerelő vállalat.

/10lyt.köv./

17.10/szb ke H 30

1970. Dny

-31-

bb 56. /késedelem... 1. folyt./-szb

a tisztviselői gázszolgáltató és szerelő vállalat képviselői a földgázvezetékek és berendezések üzembe helyezésének késedelméért a salgótarjáni városi tanács végrehajtó bizottságának megértését kérte. a testület azonban határozatában kinyilvánította: ragaszkodik az október 15-i határidőhöz, ami pedig a budapest-hatvan-salgótarjáni vezeték megépítését illeti, elhatározta: az illetékes kormányzatszervekhez fordult segítségért. /mti/

bb 57. megnyitották a soproni egyetem 161. tanévét

vid-fm mné szb -cz

1969. szeptember 15.

a soproni erdőszeti és falpari egyetem 161. tanévének ünneplés megkezdésére hétfőn került sor a soproni ady endre művelődési házban. az ünnepségen megjelent földes lászló miniszter-helyettes, valamint a megyei és városi pártbizottságok, tanácsok képviselői és az egyetem oktatói, hallgatói. dr. gál jános rektor, tanszékvezető egyetemi tanár mondott tanévnyitó beszédet, majd földes lászló, a mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztérium nevében köszöntötte a soproni egyetem tanárait, hallgatóit.

ezután az egyetem tanácsa dr. ing. mieczyslaw pachelski, a varsói mezőgazdasági főiskola professzora részére a tiszteletbeli doktori címet adományozta, hat mérnököt és tudományos munkatársat pedig doktorrá avatott. két 60 évnél régebben végzett erdőmérnöknek vasdiplomát adományozott az egyetem tanácsa. ezenkívül egy erdőmérnöknek gyémánt-, nyolcnak pedig arany-diplomát adtak át. végül 110 elsőéves egyetemista esküvételére került sor.

ugyancsak hétfőn nyílt meg a soproni óvónőképző intézet tanéve. földi lőrinc igazgató ünnepi beszéde után 114 elsőéves óvónőjelölt tett esküt. /mti/

--

-32-

17:5 bh
18:30 DM

embargo 19.00 óráig!

bb. 58. kinevezték az ENSZ-közgyűlés 24. ülészakán résztvevő magyar delegációt

j/zs/gy/La

1969. szeptember 15.

a népköztársaság elnöki tanácsa kinevezte az ENSZ-közgyűlés szeptember 16-án kezdődő 24. ülészakán résztvevő magyar küldöttséget. a küldöttség vezetője puja frigyos, a külügyminiszter első helyettese, tagjai: dr. házi vencel külügyminiszter-helyettes, csatorday károly nagykövet, állandó ENSZ-képviselet, szarka károly kairói nagykövet és nagy jános washingtoni nagykövet. a küldöttség tagjainak első csoportja vasárnap megérkezett New Yorkba, az ENSZ-közgyűlés színhelyére. /mti/

embargo 19.00 óráig!

bb. 59. focok Jenő, a minisztertanács elnöke

gg/gy/La

1969. szeptember 15.

befejezte rendes évi szabadságát. /mti/

bb. 61. anthony wedgewood benn

k tz/mm/1e/gy/La

1969. szeptember 15.

brit technológiai miniszter, aki a magyar kormány meghívására dr. kiss árpád miniszternek, az országos műszaki fejlesztési bizottság elnökének vendégeként tartózkodik hazánkban, „a műszaki fejlesztés időszerű kérdései nagy-britanniában„ címmel hétfőn délután nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott a budapesti műszaki egyetemen. /mti/

bb. 62. dr. ajtai miklós fogadta az angol technológiai minisztert

t sl/j/1e/gy/La

1969. szeptember 15.

dr. ajtai miklós, a minisztertanács elnökhelyettese hétfőn délután fogadta anthony wedgewood benn brit technológiai minisztert. a baráti beszélgetésen jelen volt kiss árpád miniszter, az országos műszaki fejlesztési bizottság elnöke és g.e. millard budapesti angol nagykövet is. /mti/

17.20 bh

R

- 33 -

bb 60. lengyel vendégeink hétfői programja

t bc/mm zs bh la

1969. szeptember 15.

Losonczi pá, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke hétfőn az országház munkácsy termében fogadta a lengyel parlamenti küldöttséget, élén czeslaw wycech-el, a szejm, elnökével, s szívélyes, baráti eszmecsere-t folytatott a delegációval. a fogadáson jelen volt cseterki lajos, az elnöki tanács titkára, dr. beresztóczy miklós, az országgyűlés alelnöke, dr. jókai loránd, az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának titkára, valamint tadeusz hanuszek, a lengyel népköztársaság budapesti nagykövete.

a lengyel képviselők a nap folyamán ellátogattak a kiskunlacházi petőfi termelőszövetkezetbe. a látogatásra elkísérte őket dr. beresztóczy miklós, dr. jókai loránd és tadeusz hanuszek. a tanácsháza előtt dr. mondok pá, a pest megyei tanács végrehajtó bizottságának elnöke, továbbá a ráckevei járás és a község párt- és állami vezetői fogadták a vendégeket. a kiskunlacházi munkácsy mihály uttorócsapat rajvezetője lengyel nyelven üdvözölte a kedves vendégeket, a pajtások pedig virágcsokrokkal köszöntötték őket. ezt követően dr. mondok pá, a megye termelőszövetkezetek helyzetéről tájékoztatta a küldöttséget. pest megyében 180 mezőgazdasági termelőszövetkezet gazdálkodik, mintegy félmillió holdon, tagjaik száma 71 ezer. a nagyüzemi gazdálkodás helyzete fejlődésnek irányba biztató. szücs béla, a termelőszövetkezet elnöke a 20 évvel ezelőtti alakult közös gazdaság munkájáról, fejlődéséről tájékoztatta a szejm küldöttségét. a termelőszövetkezet 1949-ben száz hektáron kezdett gazdálkodni, s ma kétezer hektáron főleg állattenyésztést, zöldség-, gyümölcs- termesztést, szántóföldi növénytermelést folytat.

a tájékoztatót követően a lengyel képviselők sok kérdést tettek fel a termelőszövetkezet életére, munkájára, feladataira vonatkozólag. többek között a jövedelemelosztás módjáról, a termelés strukturájáról, a gépesítésről érdeklődtek, arról, hogyan növelték a termelést, milyen forrásokból fedezik a beruházásokat. a kérdésekre szücs béla részletesen válaszolt. az eszmecsere után a vendégek megtekintették a termelőszövetkezet több állattenyésztő üzemegységét.

a küldöttség nevében vanda zaffert a szejm mezőgazdasági és élelmiszeripari bizottságának tagja mondott köszöntetet a látottakért;

- nagy örömmel hallottuk, tapasztaltuk, hogy milyen szép eredményeket ért el a petőfi termelőszövetkezet, s azt kívánjuk, hogy a megyében minden szövetkezet hasonló sikerrel gazdálkodjék. nagyon örülünk sikereiknek, amelyeket a magunkénak is tekintünk hiszen barátok vagyunk./mti/

17.15 bh *bc mm*

- 34 -

bb. 63. amerikai professzor magyarországi látogatása

k ms/mm/zs/gy/la

1969. szeptember 15.

virginia appgar new yorki professzor a magyar tudományos akadémia meghívására néhány napot tölt hazánkban. az amerikai tudós csütörtökön este 6 órakor előadást tart a semmelweis tereben a latens veleszületett rendellenességek korai diagnózisa címmel. /mti/

bb. 64. prágába utazott a magyar vöröskereszt képviselője

k ms/mm/zs/gy/la

1969. szeptember 15.

alapításának 50. évfordulóját ünnepli a csehszlovák vöröskereszt. az ünnepségekre a magyar vöröskereszt képviselőjében cívisz józsef osztályvezető hétfőn prágába utazott./mti/

bb. 66. ülést tartott az országgyűlési képviselők veszprém megyei csoportja

vid-fm/gy/la

1969. szeptember 15.

hétfőn balatonfüreden, a szakmunkásképző iskolában ülést tartott az országgyűlési képviselők veszprém megyei csoportja. dr. belák sándornak, a keszthelyi agrártudományi főiskola rektorának és szente lajosnak, a veszprém megyei tanács munkügyi osztályvezetőjének beszámolója után megvitatták a szakmunkásképzés jelenlegi helyzetét és problémáit./mti/

bb. 67. a magyar nemzeti muzeum közli,

gg/gy/la

1969. szeptember 15.

hogy pénz- és éremművészet című kiállítás technikai okok miatt szeptember 16-án helyett 21-én nyílik meg./mti/

17.30/gy *bc mm*

- 35 -

1940 Dm

bb. 65. Lehülést hozott az eső

1 tz/mm/ie/gy/La

1969. szeptember 15.

hétfőre virradó éjszaka nyugat felől hűvös levegő érkezett a földközi tenger térségébe, és záporosókat, sőt zivatarokat is okozott Olaszországban és Jugoszlávia déli részén. Ugyanakkor a brüsszel-szombathely vonal mentén egy 200-300 kilométer széles csapadékos zóna alakult ki, amely azután már délelőtt megnyult délkelet felé úgy, hogy rövidesen budapestre is meghozta az esőt. A csapadék mennyisége azonban egyelőre nem volt jelentős. A legkiadósabb - 38-95 milliméteres - esőket most Olaszországban és Jugoszláviában mérték.

közben tovább folytatódott a lehülés Európa északi és délnyugati részein. Vasárnap közép-Európában és nyugat-Európa keleti felében változatlanul tartotta magát a nyári meleg, úgy, hogy a berlin-münchen-budapest-belgrád-kijev vonattól északra fekvő területen egészen a keleti-tenger partvidékéig általában 23-27 fokig emelkedett a hőmérséklet. A napi csúcstérték vasárnap hazánkban is elérte a 25-27 fokot.

hétfőn azután az esőzés meghozta a lehülést. Korán délután ugyan hazánkban sokhelyütt még 22-25 fok közötti hőmérsékleteket is mértek, de például szentgotthárdon, zalaegerszegén és békéscsabán már csak 20, szombathelyen 19, Sopronban pedig 18 fokig emelkedett a hőmérő higanyszála.

ami a továbbiakat illeti, a távolabbi előrejelzés szerint péntekig a legalacsonyabb hajnali hőmérsékletek 10-15, a legmagasabb nappali hőmérsékletek pedig 18-23 fok között lesznek. Öt millimétert meghaladó eső az ország területének 80 százalékán várható. /mti/

--

bb. 68. tanévnyitó az esztergomi tanítóképzőben

vid-ká/gy/La

1969. szeptember 15.

A 127. tanévet nyitották meg hétfőn délután az esztergomi tanítóképzőben. Az évnnyitón négyen vették át a gyémánt, illetve arany diplomájukat. Ezekben a napokban a megyében összesen 24 pedagógus kapja meg 60, illetve 50 esztendősi pályakezdésének emlékére az oklevelet. /mti/

--

18.00/gy Hc 115

- 36 -

BWF Dan

bb. 69. kitüntetések

tr/zs/gy/La

1969. szeptember 15.

A népköztársaság elnöki tanácsa szőke Lajosnak, az MSZMP KB alosztályvezetőjének - eredményes munkássága elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából - a munka érdemrend aranyfokozata kitüntetést adományozta. A kitüntetést Losonczy Pál, az elnöki tanács elnöke nyújtotta át. Jelen volt Csaterki Lajos, az elnöki tanács titkára és Tóth Mátyas, az MSZMP KB osztályvezetője.

Az elnöki tanács Gorka Géza Kossuth-díjas kerámikusművésznek - eredményes munkássága elismeréséül 75. születésnapja alkalmából - a munka érdemrend aranyfokozata kitüntetést adományozta. A kitüntetést Losonczy Pál nyújtotta át. Jelen volt Csaterki Lajos, Óvári Miklós, az MSZMP KB osztályvezetője és Mojnár János művelődésügyi miniszterhelyettes. /mti/

--

bb. 70. alkalmazzák a szakmunkástörvényt az egészségügyi szakemberképzés területén is - ülést tartott az országgyűlés szociális és egészségügyi bizottsága

t pr/tr/zs/gy/La

1969. szeptember 15.

Dr. Pesta László elnöklétével hétfőn a parlament gobelin terében ülést tartott az országgyűlés szociális és egészségügyi bizottsága. A képviselők megvitatták a szakmunkásképzésről szóló törvényjavaslatot, amelynek főbb vonatkozásairól dr. Nagy Imre munkaügyi miniszterhelyettes tartott tájékoztatót. Elmondta egyebek között, hogy a szakmunkásképzés kérdéseivel átfogóan utoljára egy 1949-es törvény foglalkozott, ez azonban a hazánkban végbe ment mélyreható gazdasági, társadalmi átalakulás következtében elavult, s szerepét már hosszú ideje nem tudta betölteni. A 20 éve kelt törvény még a kisipar szemszögéből rendezte a szakmunkásképzést - azóta az állami nagyüzemek szervezett szakmunkásutánpótlásának biztosítása vált mindenekelőtt sürgető feladattá. Megnőtt azonban a népgazdaság minden ágának szakmunkásigénye; erre utal az is, hogy 1950 és 1965 között például több mint megháromszorozódtak az állami tulajdonban levő termelőeszközök. Jóllehet, a képzés továbbra is a vállalatok szakmunkásigényére épül, figyelembe kell venni azt is, hogy amíg 1960-ban alig félmillió, 1967-re már jóval több mint két és félmillió volt az alapvető háztartási villamos kisgépek száma. /jelentős súllyal esik latba tehát a szolgáltató ágazat szakember-igénye is./

Sajnálatos törekvése volt az elmúlt esztendők szakmunkásképzésének a túlzott specializálódás. Két évtized alatt a szakmák elaprózódtak, tulszakosodtak, mert egyrészt túlbecsülték a gépesítés okozta munkamegosztást, differenciálódást, másrészt pedig - engedve a bérezési indokoknak - olyan tevékenységet is a szakmunka rendjára emeltek, amelynek végzése betanítással is megoldható.

/folyt. köv./

- 37 -

18.10/szb

BWF Dan

bb. 70. / alkalmazták a 1. folyt./ gy

igy alakult ki a jelenlegi helyzet: az iparban például 188 szakma van, ezek között 15 féle műszerész, ugyanennyi lakatos, hatféle csőszerelő, stb.

a törvényjavaslat valóban tanulóvá teszi a szakmunkástanulót. megszünteti a jelenlegi tanonc-szerződéseket, eltörli a szektorális különbségeket. az iparitanuló „szabadsága”, helyébe, a közoktatásban is meglevő iskolai szünet lép, míg a tanulóért ösztöndíj-rendszer váltja fel.

a miniszterhelyettes részletesen szólt a bizottságot különösen érdeklő szociális, egészségügyi kérdésekről. elmondta, hogy csökken a tanulók igénybevétele, mert munka- és tanulási idejüket az eddigi heti 48 órától 42 órára szállítják le. megelőző intézkedésekkel gondoskodnak arról, hogy a tanulók egészségileg is megfeleljenek választott hivatásuknak, s néhány szakmánál 15-17 évre emelik a képzés alsó korhatárát. a fokozott balesetvédelmet külön rendelkezések biztosítják és bővítik a testi fogyatékosok által is betölthető szakmák körét. /az idén 80 000-en jelentkeztek különböző szakmákra, s a beiskoláztatást megelőző orvosi vizsgálat különféle szervi elváltozások miatt budapesti 1 400, vidéken 700 gyermeket talált alkalmatlannak. a legfőbb okok: látáshiba, szivbetegség, mozgásszervi elváltozás.

a tájékoztatót a képviselők behatóan megvitaták. dr. vámosi erzsébet azt javasolta, hogy változtassanak valamelyest a tanterveken - tekintettel arra, hogy az emeltebb szintű elméleti képzés mellett már csupán heti 42 órás elfoglaltságot ír elő a törvényjavaslat. dr. hargitai katalin szövegét: határozzák meg pontosan, ki illetékes azoknak a tanulóknak az átirányítására, akik egészségi állapotuk változása miatt tanulni kezdett szakmájukat már nem tudják folytatni. dr. babics antal az ápolónők szakmukáráról szorgalmazta. elmondta, hogy számos kórházban egész osztályokat nem tudnak megnyitni, mert kevés az ápolónő. ennek egyik oka, hogy rájuk nem vonatkoznak a szakmunkásoknak biztosított bérezési, anyagi feltételek. egy felmérés szerint az ország egészségügyi intézményeiben általánosan 25 százalékos az ápolónőhiány. dr. radnai éva több konkrét, a majdani végrehajtási utasításba illeszthető javaslatot tett. indítványozta például, hogy a szakmunkásképző iskolák saját hatáskörükben felsőbb szervektől függetlenül is felvehessenek csökkent munkaképességű tanulókat. konkrétabb megfogalmazását kérte továbbá az éjszakai munkát szabályozó résznek. félt ugyanis - mondta -, hogy ha ezt pontosan nem határozzák körül, egyes vállalatoknál, termelési érdekből, éjszakai munkára fogják a tanulókat.

/folyt. köv./

- 38 -

18.15 bh

csd
1969. Dm

bb. 70. /alkalmazták.... 2. folyt./ gy

dr. donhoffer szilárd egyebek közt azt hangsúlyozta, hogy a szakmunkásképzés vegye jobban figyelembe az életkori sajátosságokat. ezért néhány, fokozottabb fizikai igénybevételt kívánó szakmánál 16 éves kor előtt ne kerüljön sor a tényleges gyakorlati képzésre. orosz ferenc arról szólt, hogy a szakfelügyeleti ellenőrzésekre fektessenek nagyobb súlyt - esetleg a különböző szintű tanácsok illetékes osztályainak bevonásával. szóvá tette, hogy a közfelfogás, de talán a tények szerint is egyes szektorok különbözőképp viselik a szakmunkásképzés költségeit. így például a tanácsai és szövetkezeti iparnak jóval több pénzbe kerül a „tanulótartás”, mint az állami szektornak. hámosi józsef egyebek közt arra hívta fel a figyelmet, hogy védelemben kell részesíteni a szakmunkásokat oktató vállalatokat. gyakori eset ugyanis, hogy egy másik vállalat béremelési ígérettel elcsábítja frissen végzett szakmunkásait.

a vitát dr. pesta lászló zárta le, s egyben összefoglalta a szociális és egészségügyi bizottság észrevételeit. a bizottság tagjai nyomatékosan kérték: ha a javaslat törvényerőre emelkedik, az illetékesek fokozott gonddal ellenőrizzék az éjszakai munkát tiltó rendelkezés betartását. ugyanezt kérték a 42 órás hét betartásával kapcsolatban is. a bizottság elnöke kiemeltedően fontosnak tartotta azt az indítványt, amely szerint a törvény alapkövetelményeit alkalmazták a hasonló szintű egészségügyi szakemberképzés területén is, természetesen az ottani sajátos körülmények figyelembe vételével.

a vitában kifejtették véleményüket a meghívott szakértők is: cserba lászló az egészségügyi minisztérium főosztályvezetője, dr. darabos pál, az orvos-egészségügyi dolgozók szakszervezetének főtitkára, valamint márté mihály, a vöröskereszt osztályvezetője. /mti/

bb. 72. a varsói kulturális napok eseményei budapestben

t hi/mné/zs/gy/la

1969. szeptember 15.

hétfőn - a varsói kulturális napok keretében - két lengyel vonatkozású eseményre került sor budapestben. a fővárosi művelődési házban „fotókiállítás varsóról”, címmel a lengyel főváros múltját és jelenét sokrétűen szemléltető bemutatót nyitott meg drucker tiber, a művelődési ház igazgatója, a budapesti lengyel nagykövetség képviselőinek és a fővárosban tartózkodó varsói kulturális küldöttség tagjainak jelenlétében.

a kossuth klubban krzistof pendereckinek, a mai lengyel zeneszerző nemzedék kivételes képességű muzsikusanak alkotásait - köztük az 52 vonósnagyszerre készített gospel hírosima emlékére című szerzeményét - mutatta be várnai péter zenetörténész. /mti/

18.20/szb

- 39 -

csd
1969. Dm

bb. 70. /alkalmazzák a 1. folyt./ gy

igy alakult ki a jelenlegi helyzet: az iparban például 188 szakma van, ezek között 15 féle műszerész, ugyanennyi lakatos, hatféle csőszerelő, stb.

a törvényjavaslat valóban tanulóvá teszi a szakmunkástanulót. megszünteti a jelenlegi tanonc-szerződéseket, eltörli a szektorális különbségeket. az iparitanuló „szabadsága”, helyébe, a közoktatásban is meglevő iskolai szünet lép, míg a tanulóbert ösztöndíj-rendszer váltja fel.

a miniszterhelyettes részletesen szólt a bizottságot különösképpen érdeklő szociális, egészségügyi kérdésekről. elmondta, hogy csökken a tanulók igénybevétele, mert munka- és tanulási idejüket az eddigi heti 48 órától 42 órára szűkítik le. megelőző intézkedésekkel gondoskodnak arról, hogy a tanulók egészségileg is megfeleljenek választott hivatásuknak, s néhány szakmánál 15-17 évre emelik a képzés alsó korhatárát. a fokozott balesetvédelmet külön rendelkezések biztosítják és bővítik a testi fogyatékosok által is betölthető szakmák körét. /az idén 80 000-en jelentkeztek különböző szakmákra, s a beiskoláztatást megelőző orvosi vizsgálat különféle szervi elváltozások miatt budapestten 1 400, vidéken 700 gyermeket talált alkalmatlannak. a legfőbb okok: látáshiba, szivbetegség, mozgásszervi elváltozás.

a tájékoztatót a képviselők behatóan megvitatták. dr. vámosi erzsébet azt javasolta, hogy változtassanak valamelyest a tanterveken - tekintettel arra, hogy az emeltebb szintű elméleti képzés mellett már csupán heti 42 óras elfoglaltságot ír elő a törvényjavaslat. dr. hargitai katalin szövegétette: határozzák meg pontosan, ki illetékes azoknak a tanulóknak az átirányítására, akik egészségi állapotuk változása miatt tanulni kezdett szakmájukat már nem tudják folytatni. dr. babics antal az ápolónők szakmukárá minősítését szorgalmazta. elmondta, hogy számos körházban egész osztályokat nem tudnak megnyitni, mert kevés az ápolónő. ennek egyik oka, hogy rájuk nem vonatkoznak a szakmunkásoknak biztosított bérezési, anyagi feltételek. egy felmérés szerint az ország egészségügyi intézményeiben általánosan 25 százalékos az ápolónőhiány. dr. radnai éva több konkrét, a majdani végrehajtási utasításba illeszthető javaslatot tett. indítványozta például, hogy a szakmunkásképző iskolák saját hatáskörükben felsőbb szervektől függetlenül is felvehessenek csökkent munkaképességű tanulókat. konkrétabb megfogalmazását kérte továbbá az éjszakai munkát szabályozó résznek. félt ugyanis - mondta -, hogy ha ezt pontosan nem határolják körül, egyes vállalatoknál, termelési érdekből, éjszakai munkára fogják a tanulókat.

/folyt. köv./

- 38 -

18.15 bh

csd
1969. DM

bb. 70. /alkalmazzák.... 2. folyt./ gy

dr. donhoffer szilárd egyebek közt azt hangsúlyozta, hogy a szakmunkásképzés vegye jobban figyelembe az életkori sajátosságokat. ezért néhány, fokozottabb fizikai igénybevételt kivánó szakmánál 16 éves kor előtt ne kerüljön sor a tényleges gyakorlati képzésre. orosz ferenc arról szólt, hogy a szakfelügyeleti ellenőrzésekre fektessenek nagyobb súlyt - esetleg a különböző szintű tanácsok illetékes osztályainak bevonásával. szóvá tette, hogy a közfelfogás, de talán a tények szerint is egyes szektorok különbözőképp viselik a szakmunkásképzés költségeit. így például a tanácsi és szövetkezeti iparnak jóval több pénzbe kerül a „tanulótartás”, mint az állami szektornak. hámori józsef egyebek közt arra hívta fel a figyelmet, hogy védelemben kell részesíteni a szakmunkásokat oktató vállalatokat. gyakori eset ugyanis, hogy egy másik vállalat béremelési ígérettel elcsábítja frissen végzett szakmunkásait.

a vitát dr. pesta lászló zárta le, s egyben összefoglalta a szociális és egészségügyi bizottság észrevételeit. a bizottság tagjai nyomatékosan kérték: ha a javaslat törvényerőre emelkedik, az illetékesek fokozott gonddal ellenőrizzék az éjszakai munkát tiltó rendelkezés betartását. ugyanezt kérték a 42 órás hét betartásával kapcsolatban is. a bizottság elnöke kiemelve fontosnak tartotta azt az indítványt, amely szerint a törvény alapkövetelményeit alkalmazzák a hasonló szintű egészségügyi szakemberképzés területén is, természetesen az ottani sajátos körülmények figyelembe vételével.

a vitában kifejtették véleményüket a meghívott szakértők is: oszterba lászló az egészségügyi minisztérium főosztályvezetője, dr. darabos pál, az orvos-egészségügyi dolgozók szakszervezetének főtitkára, valamint márté mihály, a vöröskereszt osztályvezetője. /mti/

--

bb. 72. a varsói kulturális napok eseményei budapestben

t hi/mné/zs/gy/la

1969. szeptember 15.

hétfőn - a varsói kulturális napok keretében - két lengyel vonatkozású eseményre került sor budapestben. a fővárosi művelődési házban „fotókiállítás varsóról”, címmel a lengyel főváros múltját és jelenét sokrétűen szemléltető bemutatót nyitott meg drucker tiber, a művelődési ház igazgatója, a budapesti lengyel nagykövetség képviselőinek és a fővárosban tartózkodó varsói kulturális küldöttség tagjainak jelenlétében.

a kossuth klubban krzstof pendereckinek, a mai lengyel zeneszerző nemzedék kivételes képességű muzsikusanak alkotásait - köztük az 52 vonósnangszerre készített gospel hirosima emlékére című szerzeményét - mutatta be várnai péter zenetörténész. /mti/

--

18.20/szb

- 39 -

csd
1969. DM

bb 71. megállapították a baleset áldozatának személyazonosságát

gg zs bh la

1969. szeptember 15.

mint jelentettük szeptember 8-án este kispesten a kossuth tér és a hunyadi utca torkolatánál súlyos karambol történt, amelynek következtében egy fiatal lány - akinél semmiféle igazoló irat nem volt - olyan súlyosan megsérült, hogy kórházba szállítás közben meghalt. a sajtóban közzétett személyleírás alapján a hozzátartozók jelentkeztek és felismerték az áldozatot, pankucsi erzsébet 15 éves hernádnémeti-ujharangodi lakost. /mti/

--

bb 73. belkereskedelmi delegáció utazott bukarestbe

j je bh la

1969. szeptember 15.

zala ferencnek, a belkereskedelmi kutató intézet igazgatójának vezetésével hétfőn négy tagú delegáció utazott bukarestbe. a delegáció a román kereskedelmi kutató intézet vendégeként egy hetet tölt Romániában. közös kutató munkáról tárgyalnak és aláírják a két intézet együttműködési szerződését. /mti/

--

bb 75. a szakmunkásképzés korszerűsítéséről tárgyaltak a tolna megyei országgyűlési képviselők

vid/fm bh la

1969. szeptember 15.

hétfőn szekszárdon a szakmunkásképzés korszerűsítésének feladatairól tanácskoztak - az illetékes intézetek, párt- és tanácsai szervek vezetőinek, képviselőinek bevonásával - tolna megye országgyűlési képviselői. a képviselőcsoport vezetője kaszás imre, a szekszárdi szakmunkásképző iskola igazgatója vállalta a szakmunkásképzésről szóló törvényjavaslat tervezetét, majd a megjelentek részletesen megvitatták az ezzel kapcsolatos időszerű kérdéseket és feladatokat. /mti/

--

- 40 -

18.25/szb

ll

bb. 74. duna-kanyari jogásznapiok

vid-fm/gy/la



1969. szeptember 15.

hétfőn kezdődtek meg esztergomban, a technika házában a duna-kanyari jogásznapiok. a tit és a jogász szövetség rendezvény-sorozatán - amely egy hét múlva váccott folytatódik - komárom és pest megyei jogászok vesznek részt. a tanácskozáson megjelent dr. szilbereky jeno, igazságügyminiszterhelyettes. ott voltak a franciszkek rusek igazságügyminiszterhelyettes vezetésével magyarországon tartózkodó lengyel jogász-delegáció tagjai is.

dr. világhy miklós egyetemi tanár, a tit országos jogi választmánya elnökének megnyitó szavai után havasi ferenc, a komárom megyei pártbizottság első titkára tájékoztatta a jogászokat az időszerű bel- és külpolitikai kérdésekről. ezt követően dr. katona zoltán, a legfőbb ügyész első helyettese „jogi életünk időszerű kérdései” címmel tartott előadást. többek között azzal foglalkozott, hogy a szocialista törvényesség az élet minden területén mind jobban megszilárdul. a törvények maradéktalan betartását nemcsak az ország vezetői, hanem az állampolgárok is megkövetelik az állami szervektől, ugyanakkor maguk is mind nagyobb mértékben tesznek eleget törvényes kötelezettségeiknek. nemcsak a büntetőjogi és az igazságszolgáltatás, hanem az államigazgatás területén is nagy a fejlődés. ez annál is inkább jelentős, mert országosan évente 20 millió ügyfél fordul meg a tanácsoknál és más államigazgatási szerveknél, ahol mintegy másfélmillió államigazgatási határozatot hoznak. a megyei, járási tanácsoknál ritkán fordul elő törvénytörő határozat, a községi tanácsok munkájában azonban még van javítani való.

a munka javítására számos szervezeti intézkedés történt az utóbbi időben. a közös tanácsok kialakítása, a kettős felügyelet megszüntetése és sok más rendelkezés máris kedvezően érezteti hatását. örömdetes, hogy általában jól élnek a községekben az az új hatáskörrel, amely az egy évvel ezelőtti hatályba lépett szabálysértési kódex értelmében 40 fajta szabálysértés elbírálását adta le a községi tanácsokhoz. vigyázni kell azonban arra, hogy a megítélésekben egységesebb nézőpontot alakítsanak ki. előforduló ugyanis, hogy helyenként még túl szigorúan, illetve túl liberálisan bírságnak.

az előadó foglalkozott az mszmp központi bizottsága márciusi ülésének határozatából adódó jogi feladatokkal. a határozat az állami élet, a szocialista demokrácia fejlesztésének időszerű kérdéseiről szól. /mti/

--

18.30/gy/la 1969
2019 DM

- 41 -

bb 76. sajtótájékoztató a biológus napok programjáról

t fe/tr zs bh la

1969. szeptember 15.

a magyar sajtó házában hétfőn dr. hortobágyi tiber pro-
fesszor, a tit országos biológiai választmányának elnöke ismer-
tette a balafonfüreden pénteken kezdődő xii. országos biológus
napok programját. a hagyományos szeptemberi biológus találkozóra
mintegy 300 résztvevőt várnak, köztük lengyel, csehszlovák és
jugoszláv vendégeket. az első napon az unesco nemzetközi bioló-
giai programjának keretében a magyarországon folyó kutatások
eddigyi eredményeit összegezik, a következő napon az emberi és
állati szervezet neuro-hormonális szabályozásának kérdéseit vi-
tatják meg, s végül az utolsó napon a hortobágy, az antarktisz
és a mélytenger termelés-biológiai helyzetét ismertetik e témák
kutatói.

a biológus napok alkalmából a tanévt vállalat az annabella
szálló halljában kiállításban mutatja be a biológiai oktatásban
és a biológiai ismeretterjesztésben alkalmazott korszerű szem-
léltető eszközöket. bíró krisztina agrármérnök őshonos- és kül-
turnővényeket ábrázoló művészi akvarelljeit állítja ki. a rész-
vevőknek levetítik a legújabb népszerű biológiai és főiskolai
oktatófilmeket, köztük a televízió munkatársainak az antarktiszon
készített filmjét. az eseménysorozat keretében a résztvevők meg-
ismerkednek a balatonkutatás hidrobiológiai módszerrel is./mti/

bb 77. a kgst tagországok pénzügyminisztereinek értekezlete ha-
zánkban

zs bh la

1969. szeptember 15.

a kgst tagországok pénzügyminisztereinek megbeszélést tartanak
hazánkban, egymást kölcsönösen érdeklő nemzetközi pénzügyi kér-
désekről. ebből az alkalomból hazánkba érkezett, illetve érkezik
d. popov, a bolgár népköztársaság pénzügyminisztere, a csehszlo-
vák szocialista köztársaság pénzügyminisztere megbízásából t. leer,
a cseh szocialista köztársaság pénzügyminisztere, j. traudota, a
lengyel népköztársaság pénzügyminisztere, c. melom, a mongol nép-
köztársaság pénzügyminisztere, s. böhm, a német demokratikus köz-
társaság pénzügyminisztere, f. dumitrescu, a román szocialista köz-
társaság pénzügyminisztere és v. garbuzov, a szovjetunió pénzügy-
minisztere./mti/

18.35 bh

2010 Dm

--

- 42 -

bb. 78. jogtalan gépkocsi használókat vettek őrizetbe

tr/zs/gy/la

1969. szeptember 15.

zuglóban, a bosnyák téren feltörték és elloptak egy lezártan
parkoló fiat személygépkocsit. a közlekedésrendészeti rendőrszár-
őr elfogta a gépkocsit jogtalanul használó gulyás sándor 22 éves
büntetett előéletű segédmunkást és társát, a 20 éves kovács péter
csomagolót, akik jelentősen meg is rongálták az autót. a 14. kerü-
leti rendőrkapitányság őrizetbevétele mellett indított büntető el-
járást ellenük./mti/

bb. 79. sajtótájékoztató a postás szimfónikus zenekar munkájáról

t ol/gg/zs/gy/la

1969. szeptember 15.

hazai és külföldi elismerő kritikák egész sora tanúsítja,
hogy eredményekben gazdag évadot zárt 1968-69-ben a postás
szimfónikus zenekar. erről és az új szezon terveiről tájékoztat-
ták hétfőn a zenekar vezetői az újságírókat. az együttes ma már
jelentős tényezője zenei életünknek, a budapesti és vidéki kon-
certek egyik állandó főszereplője. évente idehaza átlagosan
mintegy 120 koncertet ad, s immár második éve külföldi előadásai-
nak száma eléri az ötvenet. táblás házakat vonzanak zeneaka-
démiai bérleti hangversenyeik: az új szezonra is elkelt már a
„mester-bérlet”, amelynek vásárlói csaknem 60 százalékban pos-
tások.

az új szezonban a felnőtt és ifjúsági előadásokon kitűnő
karmesterek vezetésével - neves hazai és külföldi szólisták köz-
reműködésével - szólaltatják meg a postásmuzsikások bachtól
kodályig a zeneirodalom remekeit és egyre nagyobb számban mutat-
ják be az új magyar és külföldi szerzők műveit. az új évad tervei
között kiemelt helyen szerepel a hazánk felszabadulása 25. évfor-
dulóját köszöntő hangversenysorozat, s megemlékeznek a beethoven és
a bartók évfordulókról is./mti/

bb. 80. évadnyitás a székesfehérvári vörösmarty színházban

vid-fm/gy/la

1969. szeptember 15.

hétfőn ismét megnyitotta kapuit a székesfehérvári vörösmarty
színház. az évadnyitó előadást a thália színház tartotta:
nemingway „akiért a harang szól”, című regényének színpadi vál-
tozatát mutatták be.

tíz társulat 140 előadást tart az idei szezonban székesfehér-
várott. a felt házak máris biztosítva vannak, ugyanis csupán bér-
letből négyszázzal többet adtak el, mint tavaly./mti/

18.45 bh

2019 Dm

- 43 -

bb 81. e m b a r g ó : 20.00 óráig!

hatszázézer látogató, - több milliárd forint értékű szerződés-kötés áruszállításokra - bezárult a budapesti őszi vásár

t sz/tné - sc je bh la

1969. szeptember 15.

hétfőn este 8 órakor a rákóczi induló hangjai mellett ünnepelesen zárta kapuit a második alkalommal megrendezett budapesti őszi vásár. tizenegy napos nyitvatartása alatt mintegy 600 ezer látogató kereste fel a vásárváros kiállításait, a közszükségleti cikkek bemutatóit. az érdeklődés jóval nagyobb volt a tavalyinál és a látogatók száma is százezerrel mutta felül az előző évet. a vásár eredményessége azonban még inkább lemérhető a helyszíni árusítás forgalmán és a kereskedelmi szerződés-kötéseken.

a magyar nemzeti bank összesítése szerint az idei vásáron az elárúsító helyek kerekén 40 millió forintos forgalmat bonyolítottak le, a tavalyinak több mint kétszeresét. a rekord-forgalom a vásár első szombatján volt, amikor 5 millió forint értékű áru kelt el. vasárnap a zárás előtti napon 4 millió forint értékű „vásárfiát”, vittek haza a bőv látogatói.

a kiállító vállalatok, szövetkezetek megkezdték a vásár mérlegének, az üzleti eredményeknek az összesítését. bár a zárásig nem készült el teljesen a legnagyobb üzletkötésekből már lemérhető, hogy későbbi szállításokra az ipari üzemek kooperációs partnereiktől, a kereskedelmi vállalatok pedig a termelőktől több milliárd forint értékű árut rendeltek. a könnyűipari vásárbizottság jelentése szerint a habselyem kötöttárúgyár 650 millió, a pamutnyomóipari vállalat 500 millió, a budapesti harisnyagyár 35 millió, a debreceni ruhagyár mintegy 50 millió forint értékű áru szállítására írt alá szerződéseket a nagykereskedelmi vállalatokkal. elsősorban a vidéki gyárak vezetői tartották hasznosnak, hogy itt köthették üzleteiket. a győri textilművek vezetői például úgy nyilatkoztak, hogy a vásáron egy hét alatt 3 hónap kereskedelmi munkáját oldották meg, mert nem kellett egyenként sorra járniuk partnereiket. a tiszai cipőgyár még ez évre rendelkezésre álló 80 ezer páros kapacitását teljesen kitöltötte, részben sportcipőkkel, munkacipőkkel és konsumex csehszlovák partnerének adott el lábballit. a szombathelyi cipőgyár 1969 negyedik negyedévi szállításra 60 ezer pár cipőt adott el a nagykereskedelemnek és rögzítette a jövő évi keretszámokat, gyakorlatilag „eladta”, jövő évi teljes belföldi forgalomra szánt kapacitását.

/folyt. köv./
18.55 bh

- 44 -

1970

bb 81./ hatszázezer látogató...1.folyt./ bh

a vásár utolsó sajtótájékoztatóját hétfő délután a budapesti falpari szövetkezetek tartották. szabó László, a kiszív elnöke elmondotta, hogy részvételük rendkívül eredményesnek bizonyult, ugyanis a helyszínen közvetlenül a vásárlóknak ötmillió forint értékben adtak el butorokat, komplett szobagarnitúrákat, kárpicizott butorokat és a kiállított ötven garnitúrából a fővárosi butor hangszer értékesítő vállalat 1970. évi szállításra 50 millió forint értékben rendelt. bejelentették: január 1-től a városi területen - függően a bmv-től - állandó szövetkezeti butor- és lakberendezési kiállítást nyitnak, helyszíni árusítással egybekötve. ehhez a szükséges engedélyeket már megkapták./mti/

bb 83. időjárásjelentés

rj szb la

1969. szeptember 15.

a meteorológiai intézet jelenti szeptember 15-én hétfőn este:

esők, zivatarok

várható időjárás kedd estig: erősen felhős idő, sokfelé eső, zivatar, mérsékelt, időnként megélelénkülő déli-délkeleti szél. a nappali hőmérséklet keleten is csökken. várható legmagasabb nappali hőmérséklet kedden: 18-23 fok között. /mti/

bb 82. megkezdte tanácskozását a 22. nemzetközi művészettörténeti kongresszus

t ms/tr zs bh la

1969. szeptember 15.

hétfőn délután a magyar tudományos akadémia dísztermében ünnepi külsőségek között nyitották meg az unesco égisze alatt működő művészettörténeti világszervezet 22. kongresszusát. a kongresszuson 25 ország több mint 600 művészettörténésze - köztük több mint 200 magyar szakember - vett részt. ott volt a megnyitáson és az elnökségben foglalt helyet óvári miklós, az mszmp központi bizottságának osztályvezetője, molnár jános, a művelődésügyi miniszterhelyettes, ligeti lajos, az akadémia al-elnöke, demeter sándor, a kki alelnöke, matter sándor, a magyar unesco-bizottság főtitkára továbbá tudományos életünk számos más ismert személyisége.

/folyt. köv./
19.30/szb 1970

- 45 -

bb 82./megkezdte tanácskozását ... 1. folyt./ bh

a kongresszust dr. herbert von einem, a nemzetközi művészettörténeti bizottság elnöke nyitotta meg. köszönetet mondott az akadémia vendégszeretetéért, amely lehetővé tette, hogy 73 év után ismét budapest lett a művészettörténészek nagy találkozójának színhelye. bizom abban - mondotta - hogy a tanácskozás alkalmával is folytatódik keleti és nyugati kollégáink baráti együttműködése.

ligeti lajos, az akadémia alelnöke üdvözlő beszédében rámutatott, hogy a magyar tudományos akadémia - amely néhány esztendő múlva ünnepli megalapításának 150. évfordulóját - annakidején mindenekelőtt a hazai nyelv művelésének jegyében jött létre, de az erre vonatkozó törvény már első mondatában szólt arról, hogy a tudós társaság feladata a tudományok és művészetek minden nemének művelésére is irányul. akadémiánk ezt a nemes hagyományt hiven ápolta. államunk szocialista kulturpolitikájának megfelelően az akadémia nagymértékben előmozdítja az egyetemeken, a múzeumokban, a műemléki intézményekben folyó kutatásokat és a művészettörténeti publikációk egész sorát adja ki. éppen az idén hozta létre az akadémia a művészettörténeti kutató kabinetet, mint új kutatócsoportot.

a megnyitó ülésen ezután vayer lajos professzor tartott bevezető előadást, amelyben áttekintette a kongresszus fő témáját, azaz az egyetemes és regionális fejlődést a művészettörténetben, a továbbiakban 12 szekcióban tanácskoznak majd a művészettörténészek, s plenárisülésekre is sor kerül.

hétfőn este a néprajzi múzeum gazdag anyagából összeválogatott népi kerámiai kiállítás megnyitása alkalmából a nemzeti galériában neves fővárosi művészek közreműködésével ünnepi hangversenyt adtak - /mtl/

--

bb 84. barkács-totó sorsolás a bőv-ön

tr bh la

1969. szeptember 15.

a budapesti őszi vásáron hétfőn a csináló magad kiállításon megtartották a barkács-totó sorsolását. a főnyereményeket a következők nyerték: a budalák ajándéka egy szoba festése, nyerte: várdai erzsébet, budapest, xviii. kerület, pestlőrinc, lakatos utcai lakótelep 46/a.

/folyt.köv./

-46-

19.35/szb *u 20 h*

2030 Dny

bb 84. /barkács-totó... 1. folytmbh

a keravill ajándéka egy háztartási robotgép, nyerte: krakomperger jánosné, budaörs, zombori ut 7.

a triál ajándéka egy autópálya, nyerte: borbát lászlóné budapest, xviii. kerület, nagybecskeresk utca 39.

a faért ajándéka 10 négyzetméter fehér csempé, ezt végén istván nyerte, sátoraljaújhely, batsányi ut 24.

végül a vas és edénybolt villanyfűtőgépét farkas béla, budapest, v. városház utca 16. szám alatti lakos nyerte./mtl/

--

bb 85. fogadás a lengyel nagykövetségen

t bc/tr bhla

1969. szeptember 15.

tadeusz hanuszek, a lengyel népköztársaság budapesti nagykövete hétfőn este a nagykövetségen fogadást adott a lengyel parlamenti küldöttség tiszteletére, amely czesław wycech, a szejm elnöke vezetésével tartózkodik hazánkban.

a fogadáson résztvett kállai gyula, az országgyűlés elnöke és nemes dezső, az mszmp politikai bizottságának tagja, kisházi ödön, az elnöki tanács helyettes elnöke, dr. beresztóczy miklós, az országgyűlés tiszti karának több tagja, országgyűlési képviselők, s a politikai, a gazdasági, társadalmi élet számos más vezető személyisége./mtl/

--

- v e g e -

- 47 -

20.10 bh *u 20 h*

*V*alelnöke, bojti jános külügyminiszterhelyettes, az országgyűlés

2030 Dny

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.



mti b e l f ö l d i h i r e k

1969. szeptember 16.

bb. 1. fejlesztik az iskolai könyvtárakat

1 vt/mm/zs/gy/cz

1969. szeptember 16.

fokozatosan nő az országos pedagógiai könyvtár forgalma: a beiratkozott olvasók száma a múlt év szeptemberétől csaknem három és félezerrel emelkedett, az 1968-69-es tanévben több mint 13 000-en, 32 000-nél több kötetet kölcsönöztek, az olvasóteremben pedig további mintegy 30 000 kötetet forgattak az érdeklődők.

bővültek a nagymultu intézmény nemzetközi kapcsolatai: ma már cserepartnereiknek száma megközelíti a 80-at, s az utóbbi esztendőben több mint tízezer oldal terjedelemben gyarapodott a könyvtár fordítás-gyűjteménye.

fontos feladatnak tekinti az intézmény az iskolai könyvtárak fejlesztését. eddig budapesten és vidéken összesen 11 általános és 10 középiskolában hoztak létre az opk segítségével a tanácsok iskolai mintakönyvtárakat, s ezek számát a jövőben tovább növelik./mti/

..

bb. 2. vulkán-nyomok a bürzsönyben

1 tz/hné/1e/gy/1a

1969. szeptember 16.

dr. báldi tamás és dr. kóka józsef geológusok ősi vulkáni kitérés, vagy kitérések által kidobott anyagokat találtak a bürzsönyben. kismarosnál például olyan andezit réteget vizsgáltak meg, amely csak vulkánból, vagy vulkánokból kerülhetett az egykori tengerfenékre.

le

/ folyt. köv./